

UPPSALA UNIVERSITET
Institutionen för nordiska språk

C-uppsats
(Nordiska språk) VT 2008

Niklas Jogsten
Marknadsvägen 237
183 79 TÄBY
tfn 070 932 41 77
niklasjogsten@hotmail.com

De internationella ekonomerna

En undersökning om engelskans påverkan på ekonomer

Handledare: Hedda Söderlundh
Institutionen för nordiska språk

Sammandrag

Den här uppsatsen handlar om språksituationen för ekonomstudenter och lärare i ekonomi vid Uppsala universitet. Bakgrunden till uppsatsen är diskussionen kring domändeförluster för svenska språket till engelska språket och studenters problem att ta till sig kunskap, exempelvis litteratur, diskussioner och föreläsningar, på annat språk än modersmålet.

I uppsatsen studeras A-studenter, C-studenter och lärares attityder till och beteende kring engelskan genom enkäter. Särskilt uppmärksammas kurslitteratur på engelska. Uppsatsen har visat att de tre grupperna överlag har positiva attityder till engelskan, att engelskan innehar rollen som högstatusspråk, att lärare överlag är positiva till kurslitteratur på engelska trots att de är medvetna om nackdelarna som engelskan medför och att många ekonomstudenter vill ha undervisning i engelska språket.

I uppsatsen diskuteras också en alternativ utformning av undervisningen för ekonomer för att på ett så enkelt sätt som möjligt minska de problem som bristfälliga kunskaper i engelska medför.

Innehållsförteckning

Sammandrag 1

Innehållsförteckning 2

1 Inledning 3

2 Syfte 4

3 Bakgrund 4

3.1 Engelskans ökade användning i Sverige 4

3.2 Engelskans påverkan på ekonomer 6

3.3 Exempel på tidigare studier och rådgivning vid liknande situationer 7

4 Metod och material 8

4.1 Att mäta attityder 8

4.2 Undersökningens utformning 9

4.3 Avgränsningar 10

4.4 Undersökningens genomförande 11

4.5 Resultatbearbetning 12

4.6 Definition av attityd 13

5 Resultat 14

5.1 Resultatredovisning av enkätens del 1: generella språkfrågor 14

5.1.1 Resultaten av enkätens del 1 redovisas 14

5.1.2 Svaren kommenteras kortfattat 16

5.2 Jämförelse av attityder och beteende inom grupperna A-studenter och C-studenter 17

5.2.1.1 Resultaten av A- och C-studenternas enkätsvar för del 2 redovisas 17

5.2.1.2 Svaren kommenteras kortfattat 19

5.2.2.1 Resultaten av A- och C-studenternas enkätsvar för del 3 redovisas 21

5.2.2.2 Svaren kommenteras kortfattat 23

5.3 Resultatredovisning av lärarnas enkät del 2: frågor om kurslitteraturen 24

5.3.1 Lärarnas attityder till språket i kurslitteraturen redovisas 25

5.3.2 Svaren kommenteras kortfattat 26

5.4 Jämförelser, test och slutsatser av A-studenter, C-studenter och lärare 27

6 Analys av resultaten 28

7 Avslutande kommentarer kring undersökningen och resultaten 32

8 Förslag på alternativ utformning av ekonomprogrammet 33

9 Slutord 34

Litteraturförteckning 35

Bakgrundsreferenser 35

Metodreferenser 36

Bilaga 1 38

Bilaga 2 41

Bilaga 3 44

Bilaga 4 47

Bilaga 5 51

Bilaga 6 53

1 Inledning

Språkpolitiken i Sverige har fått en allt mer uppmärksam roll under de senaste tio åren. Den statliga utredningen *Mål i mun* och regeringspropositionen *Bästa språket* är bara några av bevisen för detta. Vad är det då som har hänt som har gjort detta ämne så aktuellt? Det första som brukar nämnas är engelskans ökade roll i det svenska samhället. Språkforskare har börjat prata om att engelskan vinner mark på svenskans bekostnad och att detta skadar vårt samhälle på flera olika sätt (Josephson 2004b:131–132).

Ett av de vanligaste områdena där engelskan har tagit stor mark är de svenska universiteten, både när det gäller grundutbildning och forskarutbildning. Engelskan används exempelvis både i kurslitteraturen och i diskussioner vid seminarier (Josephson 2004b:132–136).

Tidigare undersökningar om språksituationen på svenska universitet har oftast fokuserat främst på naturvetenskapliga inriktningar på universitetet (Josephson 2004b:132–134). Alldeles för lite forskning har gjorts om de samhällsvetenskapliga områdena som exempelvis ekonomi. Eftersom jag har studerat en del ekonomi och har en bra inblick i ekonomers arbetssätt, både på universitetet och i arbetslivet, har just ekonomers språkliga situation utgjort den bästa möjliga grund för att genomföra en grundlig och stabil undersökning.

En av de första saker jag reflekterade över när jag började gå igenom tidigare undersökningar om engelskans utbredning i Sverige, var att svenska studenter inte gavs samma chans som engelska, amerikanska eller andra länders studenter som har engelska som modersmål, att ta till sig innehållet i den aktuella kursen. Det är en mycket konstig situation vid universitetet idag där vissa studenter får studera på sitt modersmål och andra på någon annans modersmål. Att dessa båda studentgrupper sedan ska konkurrera om samma jobb känns ologiskt och orättvist. Jag var helt övertygad om att jag skulle få starkt medhåll av alla svenska studenter när jag genomförde min undersökning. Men det fick jag inte.

Medan språkforskare varnar för den ökade användningen av engelska vill ekonomerna öka användningen av engelska (Josephson 2004b:131–136)(Gunnarsson & Öhman 1997:55, 57, 66). Det är en smått ironisk situation där alla vill allas bästa men metoderna är totalt motsatta. Situationen är minst sagt rörig där för lite forskning har genomförts för att fullt ut kunna kartlägga användandet av engelska.

Eftersom jag har anknytningar till både nordstiken och ekonomin så hoppas jag kunna ge en i så hög grad oberoende bild av engelskans roll för ekonomer som möjligt. Jag vill kartlägga attityder och beteende och även så tydligt som möjligt åskådliggöra åsiktsskillnader

bland ekonomer. Förhoppningsvis kan den här undersökningen utgöra en grund som sedan kan användas för att förstå engelskans roll i utbildningen på ett bättre sätt och kanske också användas för att utveckla utbildningen till en utbildning med större medvetenhet för språkfrågor.

2 Syfte

Syftet med den här undersökningen är att kartlägga attityder till och beteende kring användandet av engelska bland ekonomstuderande och lärare i ekonomi vid Uppsala universitet. Jag är särskilt intresserad av attityder till språket i kurslitteraturen, attityder till engelskan i allmänhet och beteende kring engelskan i utbildningen. En målsättning är att resultaten av undersökningen ska ligga till grund för att förbättra utbildningen för ekonomer ur ett språkligt perspektiv.

3 Bakgrund

3.1 Engelskans ökade användning i Sverige

Engelskan har fått allt starkare ställning i det svenska samhället under de senaste åren. Engelskans ökade användning märks framförallt i domäner¹ som vetenskapen, skolan, arbetslivet, TV och kulturen. Eftersom den här uppsatsen handlar om engelskans roll för ekonomstudenter på universitetet kommer endast domänen vetenskap, eller mer definierat – universitetsstudier, att fokuseras på.

Ett av de största problemen med engelskan på universitetet är att det överlag är svårare att ta till sig fakta på ett språk annat än modersmålet. Det brukar dessutom vara svårare att uttrycka sig nyanserat. Detta resulterar i att diskussioner och liknande kommunikation på seminarier och vid presentationer hålls på en lägre nivå än vad som skulle vara fallet om samma situation ägt rum på studenternas modersmål (Josephson 2004a:14).

Ett ökat användande av engelska i Sverige kan så småningom också leda fram till en så kallad diglossisituation. Med diglossi menas ett land som använder sig av olika språk i olika situationer och med olika funktioner. Schweiz brukar lyftas fram som ett exempel på detta. I Sverige kan vi redan idag se exempel på en sådan här diglossisituation. För den naturvetenskapliga forskningen i Sverige krävs det på vissa ställen att forskaren kan engelska men inte svenska (Josephson 2004a:19). Nackdelen med diglossi är att den ligger till grund för en samhällsdelning mellan dem som kan ta del av alla språkliga domäner i samhället och

---

¹ Språkvetares term på ett verksamhetsområden för ett språk (Melander 2007:314)

dem som endast kan ta del av de svenska domänerna. I just vetenskapens fall så påverkar detta samhällets insyn och förståelse för forskningen som bedrivs i Sverige. I övrigt när diglossi diskuteras brukar det påpekas att ett språk får rollen som högstatusspråk medan det andra får rollen som lågstatusspråk. För Sveriges del skulle engelskan få rollen som högstatusspråk. Detta förklaras dels utav att engelskan används i domäner som universitetsutbildning, forskning, företagsledning, finansförvaltning och högteknologiskt utvecklingsarbete vilka bör anses som mer prestigefyllda (Josephson 2004a:18–19)(Melander 2007:314).

Diskussionen om domänförluster har väckt sådant intresse att den, delat med andra svenska språkpolitiska frågor, har diskuterats i riksdagen. 2002 utarbetades en handlingsplan för svenska språket under namnet Mål i mun. I Mål i mun beskrivs tydligt den svenska språksituationen med fokus vid engelskans ökade roll i samhället. Bland annat uppmärksammas oron över att domänförluster för det svenska språket ska leda till att viktiga diskussioner hålls och viktiga beslut tas för det svenska samhället på engelska istället för på svenska (Mål i mun 2002:48).

Ett steg i engelskans ökade utbredning är att forskningsavhandlingar allt oftare skrivs på engelska istället för på svenska. Detta försvårar publiceringen av resultaten i populärvetenskapliga artiklar vilket i sin tur påverkar samhällets delgivning av resultaten. (Gunnarsson 2004:16) Eftersom endast ungefär 75 procent av svenska befolkningen anser att de kan föra ett vardagssamtal på engelska, vilket för övrigt är bland det högsta i världen exklusive länder med engelska som modersmål, kan detta även diskuteras utifrån ett perspektiv av demokratiska rättigheter (Josephson 2004b:132).

Ett ytterligare resultat av en domänförlust är att det slutas utveckla svenska termer inom området. Om svenskan upphör att användas inom exempelvis naturvetenskaplig forskning kommer svenska termer inte längre att utvecklas. Detta i sin tur omöjliggör diskussioner på svenska och utformningen av exempelvis kurslitteratur för gymnasieelever blir svårt (Mål i mun 2002:50).

Under höstterminen 2004 publicerade Hedda Söderlundh en undersökning där hon undersökte skillnader i läsförståelse för svenska studenter. Söderlundh lät halva gruppen läsa en text på engelska och halva gruppen läsa samma text på svenska. Resultaten visar att gruppen som läst texten på svenska har förstått texten bättre. Söderlundhs undersökning visade framförallt att de som läst texten på svenska nått en djupare förståelse (Söderlundh 2004:35).

Söderlundhs undersökning beskrivs av nuvarande chef för svenska språkrådet Olle Josephson som fiffig. Josephson menar att slutsatserna av undersökningen är att studenter

måste läsa mer engelska så att de kan förstå engelska texter bättre och att studenterna måste läsa fler texter på svenska så att de får en djupare förståelse på hög intellektuell nivå (Josephson 2005).

En liknande undersökning har gjorts för svenska allmänläkare. Läkarna fick läsa en text inom medicinsk facklitteratur antingen på svenska eller på engelska och direkt efteråt svara på frågor om texten. Resultaten visade att läkarna som hade läst texten på svenska hade fått ett signifikant bättre resultat (Gullbrandsen m.fl. 2002:2930–2).

En slutsats som kan dras från undersökningar som dessa är att det finns en risk för kvalitetsförsämring vid en ökad grad av kurslitteratur på engelska. Risken bör vara störst för studenter på A- och möjligtvis B-nivå eftersom dessa inte har hunnit träna upp sig på att läsa facktexter på engelska (Gunnarsson 2004:16–17).

3.2 Engelskans påverkan på ekonomer

En stor del av alla studenter som studerar ekonomi vid universitet i Sverige har en framtid inom arbetsmarknaden för ekonomer, vare sig den är i Sverige eller utanför Sverige. Oavsett detta är goda språkkunskaper, inte minst i engelska, nästan alltid ett krav. Stora företag i Sverige som har internationell koppling har oftast engelska som koncernspråk. Ett exempel på detta är Nordea som har ungefär 29 000 anställda totalt inom koncernen och bidriver verksamhet i länder som Ryssland, Polen och Luxemburg (Nationalencyklopedins Internetupplaga: Nordea).

Även om forskning visar att svenska är språket som nästan alla använder sig av i det svenska näringslivet visar också forskning att engelska i hög grad har växt fram som språket företag styrs på. Det är därför en nödvändighet för alla ekonomer med ambitioner att nå en högre ställning inom ett större företag att ha goda kunskaper i engelska (Josephson & Jämtelid 2004:149).

Det har inte presenterats särskilt mycket forskning kring engelskans ställning jämfört med svenskans bland företag på den svenska marknaden. Det är därför svårt att veta exakt hur utbred engelskans användning är och vad engelskans användning har fått för konsekvenser. Av den forskningen som har gjorts så kan det konstateras att mycket tyder på att nivån på engelskkunskaperna bland anställda på större företag är för låg. Utbildningar i engelska har efterfrågats av företagsledare inom företag med koncernspråk engelska. Detta har varit särskilt aktuellt efter att företaget genomgått ett språkbyte till engelska (Höglin 2002:42–43).

Det har också konstaterats att företag inte ser språkfrågan som en viktig och avgörande fråga för företagets verksamhet. Vissa företag gav till och med bilden att ju mer engelska

desto bättre utan att visa någon medvetenhet om konsekvenserna (Josephson & Jämtelid 2004:150).

Till detta kan läggas en artikel av Patric Hadenius som för tillfället är chefsredaktör för *Språktidningen*. Hadenius beskriver i artikeln egna erfarenheter om vad som skiljer mellan att skriva på sitt modersmål, i Hadenius fall svenska, jämfört med engelska. Bland annat lyfter Hadenius fram svårigheten med att få en överblick över texten och få texten att hålla ihop. Han menar att detta, bland annat, har att göra med svårigheten med textbindning och styckeplanering (Hadenius 2004:12).

3.3 Exempel på tidigare studier och rådgivning vid liknande situationer

Chalmers studentkår lät hösten 2005 genom ett enkätutskick utreda vad studenter ansåg om situationen med engelskan som språk i kurslitteratur, föreläsningar och seminarier. Ungefär 40 procent av dem som svarade på enkäten ansåg att engelskan kommer att utgöra ett problem för dem. Av fritextsvaren går att läsa att många lyfter fram lärarnas bristande engelskkunskaper som ett problem för deras inläring. Chalmers studentkårs slutsatser av undersökningen är att de vill lyfta lärarnas kompetens i engelska genom exempelvis frivilliga engelsktest och stödundervisning. De anser också att det skulle vara en bra idé att även erbjuda studenter stödundervisning i engelska (Chalmers studentkår 2005).

Britt-Louis Gunnarsson (2004:18) är mer specifik i sin rådgivning till hur studenters kunskap i engelska ska stärkas. Gunnarsson vill ha frivillig lästräning för dem som känner att de behöver hjälp.

I en undersökning genomförd av Sveriges universitets och högskoleförbund (SUHF) undersöktes bland annat efterfrågade språkkunskaper i svenska och engelska. Undersökningen visar att efterfrågan på skriftliga och muntliga kunskaper både i svenska och i engelska prioriteras högre av arbetsgivarna än vad som prioriteras under utbildningen på universitetet (även utbildningen som doktorand). Ett annat resultat av undersökningen visar att goda kunskaper i svenska värdesätts högre, dock marginellt, än goda kunskaper i engelska. Arbetsgivarna fick rangordna vilka egenskaper de helst ser hos den som anställs. Goda svenskkunskaper fick då 24 procent medan goda engelskkunskaper fick 22 procent. I undersökningen går också att läsa att ungefär hälften av doktoranderna som deltagit i undersökningen anser att svenska borde prioriteras under utbildningen (Mål i mun 2002:85–86).

Tidigare forskning inom ämnet för denna uppsats genomfördes av Britt-Louise Gunnarsson och Katarina Öhman 1997. De genomförde en undersökning om bland annat

bruket av engelska vid Uppsala universitet. Undersökningens syfte var bland annat att kartlägga engelskans roll i grundutbildningen samt att undersöka attityder till engelska. Undersökningen visade att ungefär hälften som var anställda inom den samhällsvetenskapliga fakulteten ville ha mer undervisning på engelska. Det var även en stor del som ville öka graden av engelskanvändning bland forskare (Gunnarsson & Öhman 1997:55, 57, 66).

4 Metod och material

I det här kapitlet tydliggörs arbetet med uppsatsens metod. Eftersom attityder är ett komplext begrepp och svårt att mäta har valet av metod presenterats och motiverats i kapitel 4.1 samtidigt som attityd definieras i kapitel 4.6. Dessa delar är särskilt viktiga även om övriga delar självklart också spelar stor roll för att upprätthålla undersökningens validitet, reliabilitet och genomskinlighet.

4.1 Att mäta attityder

Vid undersökningar av attityder är flera undersökningsmetoder att föredra. Dessa kan användas för att komplettera varandra och ge en så rättvisande bild som möjligt (Ryan, Giles & Sebastian 1982:7).

De här undersökningsmetoderna kan delas in i tre övergripande områden: direkta, indirekta och sociala. Inom området direkta finns metoder som enkäter och intervjuer där frågeställningarna är utformade efter det ämne undersökningen är ämnat att undersöka. Inom området indirekta finns undersökningar där informanten inte är medveten om vad som undersöks. En dominerande metod inom språklig attitydforskning är *matched guise*. Den här undersökningsformen går ut på att mäta informanters attityder till olika karaktärsdrag hos inspelade röster. Optimalt för undersökningen är om den inspelade rösten är från en tvåspråkig individ som kan förekomma två gånger med olika språk. På så sätt kan informantens attitydskillnader till de båda inspelningarna mätas och kopplas till språket. Inom området sociala är den främsta och vanligast förekommande metoden observationer. Observationer kan användas som ensam undersökningsmetod men också som komplement till något av de två andra områdena när det handlar om att undersöka attityder (Ryan, Giles och Hewstone 1988:1068–1072)(Ryan, Giles & Sebastian 1982:7–8).

För undersökningar av attityder till språk finns vissa tveksamheter till användandet av endast direkta undersökningsmetoder. Flervalfrågor vid enkäter har en tendens att styra informanten samtidigt som öppna frågor vid enkäter kan ge en missvisande bild i och med att

alla informanter inte tar sig tiden att svara utförligt (Bijvoet 1998:40). Detta är självklart något som bör tas i beaktning när undersökningens resultat analyseras.

En undersökning av Marie Andersson har inspirerat utformandet av den här undersökningen. Andersson har genomfört en del av en större studie som involverat ett flertal länder. Andersson har undersökt attityder till språk och undersökningen har genomförts endast genom enkäter med flervalfrågor (Andersson 1999:10).

4.2 Undersökningens utformning

Grundläggande och centrala begrepp inom i stort sett all forskning är reliabilitet, oberoende, validitet och genomskinlighet.

Reliabilitet blandas ibland ihop med objektivitet vilket inte är speciellt lyckat eftersom orden härför sig till olika faser i forskningsprocessen. Reliabilitet kan knytas till själva undersökningsmetodens utformning och hur denna ska vara opåverkad medan oberoende mer har att göra med forskarens stabila värderingar (Rosengren & Arvidsson 1983:70). Jan Trost definierar reliabilitet enligt följande:

Traditionellt menar man med reliabilitet eller tillförlitlighet att en mätning är så att säga stabil och inte utsatt för t ex slumpinflytelser, alla intervjuare skall fråga på samma sätt, situationen skall vara likadan för alla, alla skall vara på samma goda humör när de fyller i svaren på frågorna etc. (Trost 2001: 59)

Trost fortsätter med att säga att undersökningen ska gå att genomföras igen med samma resultat.

Validitet handlar om att undersökningen ska mäta det den är avsedd att mäta. För att tolkningen av informanternas svar på undersökningens frågor ska bli korrekt krävs det att frågorna är ställda på ett otvetydigt sätt. Exempelvis ska svarsalternativen ha en bra koppling till frågeställningen. (Trost 2001:61)

I metodpraktikan (Esaïsson m.fl. 2007) tas ordet genomskinlighet upp och hur detta mer eller mindre har ersatt synen på kvalitativ kontra kvantitativ forskning. En genomskinlig forskningsprocess är grunden för att en undersökning ska ses som representativ och generaliserbar. En forskningsprocess som är fullständigt genomskinlig ger läsaren själv möjlighet att bedöma om forskningsresultaten är generaliserbara. (Esaïsson m.fl. 2007:24–25) Genomskinlighet av forskningsprocessen har för mig varit väsentligt eftersom jag kan anses ha påverkande värderingar om mina informanter eftersom jag har studerat ekonomi och kommer med största sannolikhet att fortsätta dessa studier.

Undersökningen i denna uppsats har genomförts med en enkät i tre versioner: A-studenter, C-studenter och lärare. Alla versioner är indelade i olika delar. Lärarnas enkät har fyra delar medan studenternas enkät har fem delar. Delarna för de olika versionerna är i stort samma. Indelningen av enkäten är gjord för att skilja på olika typer av frågor. Delarna går under namnen: generella språkfrågor, frågor om kurslitteratur, din egen situation, vad tror du andra tycker och kommentarer. Lärarnas enkät saknar delen som benämns: din egen situation. För att tydligare förstå enkäternas utformning har enkäterna bifogats som bilagor (se bilaga 1, 2 och 3).

Frågorna i enkäten är mestadels slutna, det vill säga informanten svarar genom att ringa in ett svarsalternativ. Enligt Trost ska öppna frågor i så stor utsträckning försöka undvikas eftersom detta medför både tolkningssvårigheter och problem vid sammanställningen. (Trost 2001:70–72)

Svarsalternativen i enkäten är av typen gradering när attityd ska mätas medan svarsalternativen för beteendemätande frågor är av typen ja/nej. Även Andersson (1999:32) gör en tydlig skillnad mellan attitydfrågor och beteendefrågor. Vid attityddelarna får informanten gradera sitt svar efter skalan: är helt av annan åsikt, är delvis av annan åsikt, lite av båda, är delvis av samma åsikt och är helt av samma åsikt. Denna utformning lämpar sig bäst enligt Trost (2001:67–73) vid mätandet av attityder.

4.3 Avgränsningar

Avgränsningarna för undersökningen är gjorda efter möjligheten till att generalisera resultaten i så stor utsträckning som möjligt efter de resurser i tid och pengar som jag har haft. Den geografiska avgränsningen till endast Uppsala universitet lämpar sig ganska väl eftersom Uppsala universitets ekonomstudenter inte utgör någon särinriktning för svenska universitets utbildning av ekonomer. Exempelvis ingår Uppsala universitets studentförening Uppsalaekonomerna, som bland annat har hand om utbildningsbevakningen, i U9² vilket är en sammanslutning av Sveriges nio största universitet och högskoleutbildningar. Denna sammanslutning har bestämt att driva utbildningsfrågor gemensamt. Självklart utgör inte detta en garanti för att resultaten av undersökningen kan generaliseras utanför Uppsala universitet men förhoppningsvis ändå ge en bild, om än något vag, över situationen vid Sveriges största universitet och högskolor.

---

² I U9 ingår: Handelshögskolan i Stockholm, Handelshögskolan i Göteborg, Internationella Handelshögskolan vid Högskolan i Jönköping, Umeås universitet, Lunds universitet, Linköpings universitet, Stockholms universitet, Ekonomihögskolan vid Växjö universitet och Uppsala universitet.

Vid valet av informanter har enkäter delats ut till alla lärare vid företagsekonomiska institutionen. För A-studenterna har enkäter delats ut på en frivillig föreläsning i marknadsförening där ungefär 250 A-studenter deltog. Alla har inte svarat på enkäten. För A-studenterna har det inte krävts någon avgränsning eftersom alla A-studenter läser tillsammans. För C-studenterna har enkäten delats ut vid en obligatorisk föreläsning i metodik inför arbetet med C-uppsatsen. Valet av just denna föreläsning har gjorts eftersom studenternas val av inriktning inte har påverkat deltagandet på den här kursen. Bland informanterna finns alltså en blandning av ekonomiska inriktningar så som redovisning, marknadsföring, international business, organisering och consulting. Valet av just dessa informanter har gjorts i samråd med Cecilia Pahlberg som är lärare vid företagsekonomiska institutionen vid Uppsala universitet eftersom hon ansåg att det annars finns risk för snedvridning av resultatet. Enligt Pahlberg finns det en risk att studenter som väljer redovisning som inriktning har en positivare attityd till svenskan jämfört med engelskan medan studenter som väljer inriktningar mer åt det internationella hållet som exempelvis international business har en positivare attityd till engelskan jämfört med svenskan. På föreläsningen deltog ungefär 120 C-studenter.

För att särskilja de som har annat modersmål än svenska finns en fråga om informantens modersmål i enkätens inledande bakgrundsdel. Endast de med svenska som modersmål har ingått i undersökningen.

Inga avgränsningar har gjorts i ålder, kön och studiebakgrund eftersom inget av detta har utgjort något problem. Möjligtvis kan studiebakgrunden påverka attityden till kurslitteraturen men eftersom den inte påverkar jämförelsen mellan A och C-studenter känns inte en avgränsning av dessa relevant.

4.4 Undersökningens genomförande

Utdelningen av enkäterna till studenterna har gjorts med endast en dags mellanrum. Anledningen till detta är att i så stor utsträckning som möjligt ha samma förutsättningar för båda grupperna av informanter.

Enkäterna har också delats ut vid samma tidpunkt, fem minuter före rasten. Informanterna har fått lika lång tid att svara på enkäten, nämligen 15 minuter.

Lärarnas enkäter har delats ut genom deras postfack. De har således fått längre tid att besvara enkäten. Lärarnas enkäter har dessutom behandlats konfidentiellt, vilket innebär att enkäterna har varit numrerade för påminnelser (Troost 2001:103–104). Eftersom första utskicket resulterade i att endast 31 av 89 lärare svarade på enkäten genomfördes en

påminnelse till dem som inte svarat. Påminnelsen resulterade i att ytterligare nio lärare svarade på enkäten.

Tabell 1. Fördelning av informanter (antal).

Grupp	Könsfördelning			Antal informanter
	Kvinnor	Män	Inte fyllt i kön	Totalt
A-studenter	34	28	1	63
C-studenter	43	28	1	72
Lärare	14	26	0	40

4.5 Resultatbearbetning

De ifyllda enkäterna har behandlats med hjälp av statistikprogrammet *Minitab*. Utifrån svaren från attityddelarna har median³ uträknats och presenterats tillsammans med antal svarande (N). För varje attitydfråga har också skillnaderna mellan de tre grupperna statistiskt säkerställt med hjälp av signifikansberäkningar. Detta har genomförts för att tydligare redogöra för resultatens grad av generaliserbarhet. Uträkningarna har gjorts enligt Newbold, Carlson och Thorns bok *Statistics for business and economics*.

Signifikansberäkningarna har genomförts med hjälp av de icke-parametriska testen⁴ Mann-Whitney U test och Kruskal-Wallis test. Mann-Whitney U test testar om centret i två populationer är de samma utifrån två stycken oberoende och slumpmässigt utvalda stickprov från respektive population. Stickproven måste inneha minst tio observationer. Det är också viktigt att stickproven antas ha en liknande fördelning (Newbold 2006:600). Kruskal-Wallis test testar om centret i tre stycken populationer är de samma utifrån tre stycken oberoende och slumpmässigt utvalda stickprov från respektive population. Stickproven måste inneha minst fem observationer. Det är, precis som för Mann-Whitney U test, viktigt att populationerna antas ha en liknande fördelning (Newbold 2006:647–648).

³ Medianen ($0.5(n+1)$) är den mellersta observationen, även kallad den andra kvartilen och den 50:e percentilen, i en grupp av observationer som är rangordnade antingen i stigande eller fallande ordning. (Newbold 2006:47)

⁴ Icke-parametriska test används då datan antingen är på nominal eller ordinal skalnivå. (Newbold 2006:586) Med ordinal skalnivå menas att värdena inte kan mätas på en numerisk skala men ändå kan rangordnas. (Newbold 2006:11)

För båda testerna har populationerna definierats som *alla A-studenter i ekonomi vid Uppsala universitet, alla C-studenter i ekonomi vid Uppsala universitet och alla lärare i ekonomi vid Uppsala universitet.*

När resultaten av uträkningarna presenteras visas p-värde⁵ och om testet har varit signifikant eller inte. När Kruskal-Wallis test har använts kommenteras även de genomsnittliga rangsummorna⁶ för att kunna jämföra de olika stickprovets svarsfördelningar mot varandra. Kruskal-Wallis testen presenteras utförligt i bilaga 6.

4.6 Definition av attityd

Den här undersökningen syftar delvis till att redogöra för informanternas attityder. Attityderna jämförs bland annat med svar om informantens beteende. Skillnaden mellan attityd och beteende kan vara svår att uppfatta och tolka i olika sammanhang. Det är därför viktigt att noga definiera begreppet attityd för att upprätthålla undersökningens validitet.

Deprez och Persoons (1987:125) menar att det är en skillnad mellan beteende och attityd även om attityd har mycket att göra med beteende. De definierar kortfattat attityd som ”readiness to behaviour”. På de första raderna i John T Cacioppo och Richard E Pettys *Language variables, attitudes, and persuasion* kan man läsa att det finns en enighet bland forskare inom socialpsykologi att attityder är positiva eller negativa känslor om ett objekt, person eller fråga. De är också överens om att genom övertalning kan man påverka dessa attityder (Cacioppo m fl:189). John R Edwards förklarar attityder och skiljer mellan dessa och beteende på detta sätt:

The concept of attitude, though widespread in social psychology, is not one about which there has been universal agreement; examination of any text on social psychology will demonstrate that. At a general level, however, one might agree with Sarnoff (1970) who views attitude as ‘a disposition is often taken to comprise three components: feelings (affective element), thoughts (cognitive element) and predispositions to act (behavioural element) (see, e.g. Second and Backman 1964). That is, one knows or believes something, has some emotional reaction to it and, therefore, may be assumed to act on this basis. (Edwards 1982:20)

---

⁵ P-värdet motsvarar den minsta signifikansnivå som krävs för att förkasta nollhypotesen. För den här undersökningen, alltså vilken signifikansnivå som krävs för att konstatera att populationsmedianerna inte är de samma (Newbold 2006:339–341).

⁶ Genomsnittlig rangsumma innebär att rangsumman från det aktuella stickprovet delas med antalet observationer. Detta värde kan sedan jämföras med liknande värden från de andra stickproven inom samma test (Newbold 2006:648).

I den här undersökningen använder jag mig av definitionen av attityd som presenteras på de tre sista raderna i citat ovan: *”That is, one knows or believes something, has some emotional reaction to it and, therefore, may be assumed to act on this basis.”* När det gäller beteende har jag använt mig av den allmänna betydelsen i vardagsspråket.

5 Resultat⁷

I den här delen redovisas, jämförs och testas resultaten av enkätens tre första delar. Enkätens två sista delar (”vad tror du andra tycker” och ”kommentarer”) bifogas som bilaga istället för att presenteras här i resultatdelen eftersom svaren från dessa inte har påverkat slutsatser eller analyser av undersökningen.

Resultatdelen är uppdelad i fyra delar. I första delen presenteras alla tre gruppers svar på enkätens del 1, generella språkfrågor. I andra delen presenteras enkätens del två för studenterna, attityder till kurslitteratur på engelska. I samma del jämförs sedan attityderna med studenternas beteende. I del tre presenteras lärarnas attityder till kurslitteratur på engelska. I del fyra jämförs och diskuteras alla tre gruppernas svar på enkätens del två.

I resultatdelen kommer endast kortare kommentarer att följa svarspresentationen. Undersökningens analyser och slutsatser presenteras i kapitel 6.

Tabellerna har givits namn utifrån vilken enkät del som presenteras.

5.1 Resultatredovisning av enkätens del 1: generella språkfrågor

5.1.1 Resultaten av enkätens del 1 redovisas

I enkätens del 1 ställdes tre generella språkfrågor. Samma fråga ställdes till A-studenter, C-studenter och lärare. Frågorna är till för att fånga respektive grupps syn på engelskans roll för ekonomers utbildning. Även om förutsättningarna för att svara på de här frågorna skiljer sig mellan grupperna kan den generella attitydskillnaden till engelskan mellan grupperna mätas genom jämförelser. Svartalternativen har utgjorts av fem stycken alternativ: 1 = är helt av annan åsikt, 2 = är delvis av annan åsikt, 3 = lite av båda, 4 = är delvis av samma åsikt och 5 = är helt av samma åsikt. Resultaten av enkätens del 1 åskådliggörs i tabell 2. Svaren presenteras i procent.

---

⁷ Resultatdelen i den här undersökningen är relativt lång jämfört med andra C-uppsatser. Men eftersom alla enkätens frågor, förutom en, i enkätens tre första delar kommenteras i analysdelen har jag känt att det varit nödvändigt att presentera svarsfördelningarna för dessa för alla grupper för att underlätta jämförelser i så stor utsträckning som möjligt.

Tabell 2. Enkätens del 1: generella språkfrågor (svar i procent)

Frågor och grupp	Svarsalternativ				
	är helt av annan åsikt	är delvis av annan åsikt	lite av båda	är delvis av samma åsikt	är helt av samma åsikt
Fråga 1: Vid svenska universitet i Sverige värderas i allmänhet goda kunskaper i engelska högre än goda kunskaper i svenska.					
A-studenter (n=63)	5	19	40	28	8
C-studenter (n=72)	11	29	36	20	4
Lärare (n=39)	18	31	41	10	0
Fråga 2: Att delar av kurslitteraturen och delar av undervisningen är på engelska inom ekonomprogrammet gör att studenterna blir mer förberedda inför arbetslivet i Sverige.					
A-studenter (n=63)	3	8	24	41	24
C-studenter (n=72)	1	6	11	39	43
Lärare (n=39)	0	8	13	25	54
Fråga 3: Att delar av kurslitteraturen och delar av undervisningen är på engelska inom ekonomprogrammet ger utbildningen högre status inom Sverige.					
A-studenter (n=62)	0	8	31	47	14
C-studenter (n=72)	0	8	27	36	29
Lärare (n=39)	5	5	18	39	33

För att jämföra om attityderna inom de tre grupperna A-studenter, C-studenter och lärare är de samma har Kruskal Wallis test genomförts.⁸ Svarsfördelningarna för fråga 1, vid svenska universitet i Sverige värderas i allmänhet goda kunskaper i engelska högre än goda kunskaper i svenska, har en signifikant skillnad med p-värdet 0,002. Studerar vi rangsummorna kan vi konstatera att A-studenterna är dem som i störst grad håller med påståendet följt av C-

⁸ För tydligare förståelse av Kruskal-Wallis test och även vidare analys av rangsummorna se bilaga 6.

studenterna. Detta är intressant och kan ha att göra med att universitetet sänder ut en annorlunda bild av utbildningen än vad som egentligen är fallet. A-studenterna instämmer i alla fall mera med påståendet jämfört med vad lärarna gör.

Svarsfördelningen för fråga 2, att delar av kurslitteraturen och delar av undervisningen är på engelska inom ekonomprogrammet gör att studenterna blir mer förberedda inför arbetslivet i Sverige, har också en signifikant skillnad med p-värdet 0,006. Jämför vi rangsummorna kan vi konstatera att A-studenterna är de som minst håller med påståendet. Detta kan ha att göra med att A-studenterna anser själva att de har svårt att tillgodogöra sig litteraturen. Det kan också ha att göra med att A-studenterna inte har samma uppfattning om vad för kunskaper som efterfrågas på den svenska arbetsmarknaden.

Svarsfördelningen för fråga 3, att delar av kurslitteraturen och delar av undervisningen är på engelska inom ekonomprogrammet ger utbildningen högre status inom Sverige, har inte en signifikant skillnad med p-värdet 0,227. Detta innebär alltså att svarsfördelningarna för de tre grupperna är de samma för denna fråga.

5.1.2 Svaren kommenteras kortfattat

65 procent av A-studenterna och 82 procent av C-studenterna håller antingen delvis eller helt med påståendet i fråga 2, att engelsk kurslitteratur och undervisning på engelska gör studenten mer förberedd inför arbetslivet i Sverige. Det kan finnas flera anledningar till att studenterna håller med påståendet i så hög grad. De kan ha att göra med att studenterna tror att de får bättre kunskap i engelska i och med att kurslitteratur och undervisning är på engelska och att detta är viktigt för deras framtida yrkeskarriär i Sverige. Men det kan också ha att göra med att de inte reflekterat över frågans egentliga innebörd och svarat utefter inställning till de båda språken. Att välja engelska före svenska kan då ha att göra med det som beskrivs i bakgrundskapitlet om engelskans roll som högstatusspråk.

Lärarna verkar i stort sett vara överens om att kurslitteratur och undervisning på engelska är viktigt inför studenternas tid på den svenska arbetsmarknaden. 79 procent håller antingen delvis eller helt med påståendet i fråga 2. Att lärarna är så övertygade om engelskans betydelse för studenternas framtida yrkesliv på den svenska arbetsmarknaden är anmärkningsvärt och intressant eftersom lärarna måste anses ha bra inblick i vad som efterfrågas på den svenska arbetsmarknaden.

Ungefär 72 procent av lärarna håller antingen delvis eller helt med påståendet i fråga 3. Det är alltså en stor del lärare som anser att användandet av engelska i utbildningen höjer statusen på utbildningen. Även A och C-studenter är av liknande åsikt.

5.2 Jämförelse av attityder och beteende inom grupperna A-studenter och C-studenter

I kapitel 5.2.1.1 presenteras i tabellform resultaten av studenternas svar för enkätens del 2 följt av test för att tydliggöra eventuella skillnader i attityder bland A- och C-studenterna. Testen är till för att säkerställa skillnaderna statistiskt och ge en så tydlig bild som möjligt över situationen. Test har inte genomförts på beteendedelen eftersom detta inte ansågs nödvändigt, vilket förklaras närmare i inledningen till kapitlet 5.2.2.1.

Anledningen till att lärarnas del presenteras separat är för att tydligare visa skillnaderna mellan A- och C-studenterna och på ett så tydligt sätt som möjligt jämföra studenternas attitydsvar och beteendesvar. Test för alla gruppernas enkät del 2 presenteras i kapitel 5.4.

5.2.1.1 Resultaten av A- och C-studenternas enkätsvar för del 2 redovisas

I enkätens andra del skulle studenterna gradera fem påståenden, efter samma mönster som i del ett, om kurslitteraturen. Målsättningen med den här delen är att klargöra studenternas allmänna syn på språkets roll för användandet av kurslitteraturen. Studenternas svar i enkätens andra del kan sedan jämföras med svaren i del 3 där studenterna sedan får frågor om hur de själva agerar i språkvalssituationer.

Tabell 3. Enkätens del 2 för A och C-studenter: frågor om kurslitteraturen (svar i procent)

Frågor och grupp	Svarsalternativ				
	är helt av annan åsikt	är delvis av annan åsikt	lite av båda	är delvis av samma åsikt	är helt av samma åsikt
Fråga 4: Kurslitteratur på engelska ger ett mer vetenskapligt intryck.					
A-studenter (n=62)	8	23	37	27	5
C-studenter (n=72)	7	12	31	40	10

Fråga 5: Kurslitteraturens språk påverkar faktainläringen.

A-studenter	(n=63)	5	8	10	41	36
C-studenter	(n=72)	8	14	22	43	13

Fråga 6: Genom att läsa kurslitteratur på engelska får studenten bästa möjliga kunskap inom det ekonomiska ämne den studerar.

A-studenter	(n=63)	16	25	27	25	6
C-studenter	(n=72)	7	17	47	24	5

Fråga 7: Genom att läsa kurslitteratur på engelska blir studenten bättre på engelska.

A-studenter	(n=63)	0	6	5	41	48
C-studenter	(n=72)	0	1	1	29	68

Fråga 8: Studenten blir bättre på att diskutera på engelska kring det ekonomiska ämne den studerar om kurslitteraturen är på engelska.

A-studenter	(n=63)	5	18	22	25	35
C-studenter	(n=72)	1	7	10	26	56

För att jämföra om attityderna inom de två grupperna A-studenter och C-studenter är de samma har Mann-Whitney U test genomförts. Svarsfördelningarna för fråga 4, kurslitteratur på engelska ger ett mer vetenskapligt intryck, har en signifikant skillnad med ett p-värde på 0,0393. Genom att studera svarsfördelningarna ovan kan vi alltså konstatera att C-studenterna i större utsträckning än A-studenterna överlag anser att kurslitteratur på engelska ger ett mer vetenskapligt intryck.

Svarsfördelningarna för fråga 5, kurslitteraturens språk påverkar faktainläringen, har en signifikant skillnad med ett p-värde på 0,0008. Genom att studera svarsfördelningarna kan vi konstatera att kurslitteraturens språk påverkar A-studenterna i större skala än C-studenterna.

Svarsfördelningarna för fråga 6, genom att läsa kurslitteratur på engelska får studenten bästa möjliga kunskap inom det ekonomiska ämnet den studerar, har ett p-värde på 0,2376

vilket alltså inte är signifikant. Detta innebär alltså att åsikterna inte skiljer sig mellan A-studenter och C-studenter.

Svarsfördelningarna för fråga 7, genom att läsa kurslitteratur på engelska blir studenten bättre på engelska, har en signifikant skillnad med ett p-värde på 0,0124. Genom att studera svarsfördelningen kan vi konstatera att C-studenterna överlag håller med påståendet i större utsträckning än vad A-studenterna gör.

Svarsfördelningarna för fråga 8, studenten blir bättre på att diskutera på engelska kring det ekonomiska ämne den studerar om kurslitteraturen är på engelska, har en signifikant skillnad med ett p-värde på 0,0038. Genom att studera svarsfördelningen kan vi konstatera att C-studenterna håller med påståendet i högre grad än A-studenterna.

5.2.1.2 Svaren kommenteras kortfattat

Genom att studera svarsfördelningarna för fråga 4 kan det konstateras att till skillnad mot A-studenterna verkar C-studenterna anse att kurslitteratur på engelska är mer vetenskaplig, även om tendensen är svag.

Både A- och C-studenterna verkar anse att språket påverkar faktainläringen vilket går att utläsa ur svarsfördelningen för fråga 5. 77 procent av A-studenterna och 53 procent av C-studenterna håller antingen delvis eller helt med påståendet.

Den här frågan följdes av en fritextfråga där studenterna, om de ville, fick motivera hur språket påverkade. Av totalt 58 A-studenter valde 43 att kommentera hur språket påverkade. Av dessa 43 handlade 37 av kommentarerna om att annat språk än modersmålet utgjorde någon form av problem. Av 72 C-studenter valde 37 att kommentera sitt svar. Av dessa 37 handlade 32 av kommentarerna om att annat språk än modersmålet utgjorde någon form av problem.

De vanligaste kommentarerna från A-studenterna handlade om att det tar längre tid att läsa på engelska, det är svårare att få djupkunskaper om man läser på engelska, det krävs en högre grad av koncentration om man läser på engelska, sammanhanget blir förryckt på grund av att man måste slå upp engelska ord, man får inte ut lika mycket kunskap ur engelska texter och att man måste lägga ner mer koncentration på vad det står i texten istället för att tolka själva innebörden om texten är skriven på engelska. Av de övriga sex som kommenterade hur språket påverkar handlade svaren om att det är svårt när föreläsningar och kurslitteratur har olika språk, att graden av svårt språk är mer avgörande än språkvalet, att frekvensen av facktermer är avgörande för förståelsen och att det handlar om vilken nivå kurslitteraturen har, exempelvis mer av introducerande karaktär eller mer av avancerad karaktär.

De vanligaste kommentarerna från C-studenterna handlade om att det tar längre tid att läsa på ett språk annat än svenska, motivationen sjunker i och med att det är jobbigare att läsa på engelska, det är svårare med djupinläring på ett annat språk än svenska och att det är jobbigt att lära sig termer och modeller på engelska. En skillnad mellan A-studenternas kommentarer och C-studenternas kommentarer är att fyra C-studenter har kommenterat att det inte är engelska språket som påverkar faktainläringen utan hur uppdaterad kurslitteraturen är. Av de övriga fem som kommenterade hur språket påverkar handlade svaren om att en hög grad av facktermer och författarens skicklighet är avgörande för förståelsen.

Fördelningen av svaren i fråga 6 visar att studenterna både håller med och är av annan åsikt. Med tanke på formuleringen av frågan borde kanske ett medhållande svar vara förväntat i och med att kurslitteraturen antagligen väljs för att ge studenterna bästa möjliga förutsättningar att lära sig det aktuella ämnet. Det går självklart att ifrågasätta A-studenternas referensram när det gäller just val av kurslitteratur i och med att många av de som svarat har liten erfarenhet av universitetsstudier och då också kurslitteratur på universitetet. Det kan dock anses anmärkningsvärt att över 15 procent är helt av annan åsikt.

Variansen av svaren är relativt liten för C-studenterna, jämfört med A-studenterna, som visar upp en liknande svarsfördelning. Som tidigare har nämnts kan det anses förvånande att inte en större del av studenterna varit av samma åsikt som påståendet. Eftersom studenterna inte fått chansen att motivera sitt svar är det svårt att konstatera orsaker till detta. Det är dock inte omöjligt att just engelskan jämfört med svenskan har fått studenterna att inta en större försiktighet till att hålla med påståendet.

Resultatet av fråga 7 visar att en stor del av A-studenterna anser att kurslitteratur på engelska utvecklar deras kunskaper i engelska. Svaret bör tolkas som förväntat. Det ska tilläggas att de som inte har instämt i frågan kan vara sådana som redan anser sig kunna engelska tillräckligt bra. Precis som för A-studenterna håller i stort sett alla C-studenter med om att kurslitteratur på engelska ökar studentens kunskap i engelska. Hela 68 procent är helt av samma åsikt.

Överlag håller studenterna med påståendet även om A-studenternas svar är spridda över hela skalan. Av svarsfördelningen kan utläsas att 60 procent av A-studenterna håller delvis eller helt med påståendet medan siffran är hela 82 procent för C-studenterna. Hur studenterna har tolkat det här påståendet är avgörande för vilka slutsatser som kan dras. Antingen har studenterna tolkat påståendet så att språket i kurslitteraturen underlättar språket i diskussionen eller så har de tolkat påståendet så att språket i kurslitteraturen ger dem en högre grad av kunskap som sedan är avgörande för hur väl de kan diskutera. Ett tredje alternativ är självklart

att studenterna har vägt in den ökade engelskkunskapen de får genom att läsa kurslitteraturen på engelska och även den möjliga ökade kunskapen i ämnet de studerar om de läser kurslitteraturen på svenska och ändå väljer att hålla med påståendet.

5.2.2.1 Resultaten av A- och C-studenternas enkätsvar för del 3 redovisas

För att kunna jämföra studenternas attityder till kurslitteratur på engelska med deras beteende följde i del tre i enkäten frågor om vad studenten själv skulle göra för val i olika språksituationer. Svaren redovisas i tabell 4. Numreringen av frågorna presenteras inte i kronologisk ordning utan istället efter vilka svarsalternativ studenterna har haft att välja mellan. Den här framställningen har föredragits för att tabellen ska bli så överskådlig som möjligt.

För del 3 i studenternas enkät har inga test utförts. Detta beror dels på att svarsalternativen och frågeformuleringarna har varit av sådan karaktär att signifikansuträkningar omöjliggjorts. I fråga 9 är det exempelvis svårt att jämföra A-studenters situation med C-studenters, eftersom C-studenter har färre terminer kvar på sin utbildning och därför färre möjligheter att välja att studera engelska språket

Tabell 4. Enkätens del 3 för A och C-studenter: din egen situation (svar i procent)

Frågor och grupp	Svarsalternativ			
	Ja	Nej	Funderar på det	Vet inte
Fråga 9: Jag har tagit/kommer att ta någon form av undervisning i engelska språket under min tid på universitetet.				
A-studenter (n=62)	24	29	36	11
C-studenter (n=72)	64	18	8	10

Frågor och grupp	Svarsalternativ		
	Engelska	Svenska	Annat Språk
Fråga 10: Om jag får välja att studera min C och D-termin på valfritt språk väljer jag: engelska, svenska eller annat språk.			
A-studenter (n=60)	47	50	3
C-studenter (n=68)	47	51	1
Fråga 11: För diskussion i helklass skulle jag helst vilja använda mig av: engelska, svenska eller annat språk.			
A-studenter (n=59)	8	92	0
C-studenter (n=70)	17	83	0
Fråga 13: Om en kursbok finns på både engelska och svenska väljer jag: engelska, svenska eller annat språk.			
A-studenter (n=61)	11	89	0
C-studenter (n=70)	20	80	0

Frågor och grupp	Svarsalternativ		
	Ja	Nej	Vet inte
Fråga 12: Om kurslitteraturen är på engelska måste jag lägga ner mer tid för att ta till mig innehållet jämfört med om kurslitteraturen är på svenska.			
A-studenter (n=62)	79	18	3
C-studenter (n=72)	71	26	3

Fråga 12: Har det blivit lättare med engelskan på C-nivån jämfört med på A-nivån?

Frågor och grupp	Svarsalternativ	
	Ja	Nej
C-studenter (n=72)	60	15

Fråga 14: Har du någon gång använt alternativ litteratur *istället* för den kurslitteratur som din lärare rekommenderat? (Exempelvis andra böcker, sammanfattningar eller kompisars anteckningar)

A-studenter (n=62)	40	60
C-studenter (n=72)	58	42

5.2.2.2 Svaren kommenteras kortfattat

Av de 62 A-studenter som svarade på fråga 9 var det endast 29 procent som var helt säkra på att de inte skulle ta någon form av undervisning i engelska språket under sin tid på universitetet. För C-studenterna var denna siffra anmärkningsvärt lägre, endast 18 procent. Detta kan innebära att studenten upptäcker, efter att den studerat några terminer, behovet av att kunna engelska språket bra. Om ”Ja”-gruppen och ”Funderar på det”-gruppen slås ihop utgör dessa 60 procent för A-studenterna och 72 procent för C-studenterna. Till detta har 11 procent A-studenter och 10 procent C-studenter svarat ”Vet inte”. Detta är anmärkningsvärt i och med att ingen undervisning är inplanerad i ekonomprogrammet och det finns inte heller någon uttalad rekommendation att läsa engelska bredvid eller som biämne inom ekonomprogrammet. Resultaten ger en tydlig bild av att undervisning i engelska språket för ekonomer är en central del i utbildningen. Det är endast 18 procent som svarar ”nej” av C-studenterna vilket alltså inte ens utgör en femtedel. En möjlig orsak till att vissa studenter inte har planerat in studier i engelska språket kan vara att dessa redan har tillräckligt goda kunskaper i språket från exempelvis längre vistelser i engelskspråkiga länder.

På fråga 10 verkar studenterna vara eniga. Ungefär 50 procent av både A- och C-studenterna verkar vilja studera sin C- och D-termin på svenska. Om dessa svar jämförs med

situationen i dagsläget, då i stort sett alla kurser på C- och D-nivå, förutom redovisningskurserna, bedrivs på engelska, är resultatet oroväckande. Detta skulle innebära att en stor del av ekonomstudenterna inte kommer att studera sina C- och D-terminer på önskat språk.

Precis som A-studenterna vill de flesta C-studenterna använda svenska vid diskussioner i helklass. Svaren är både förväntade och oförväntade. Det är förväntat att de flesta vill hålla diskussionerna på sitt modersmål. Det är däremot inte förväntat att endast 8 procent A-studenter och 17 procent C-studenter vill hålla diskussionerna på engelska när ungefär 50 procent vill ha engelska som undervisningsspråk för C- och D-terminerna. Det är alltså en stor andel studenter som både vill läsa sin C- och D-termin på engelska men vill ha diskussionerna i helklass på svenska. Samma slutsatser kan dras av svarsfördelningarna för fråga 13.

Studerars svarsfördelningarna för fråga 11 kan det konstateras att det alltså är en mindre andel C-studenter jämfört med A-studenter som anser att det tar längre tid att läsa på engelska. Detta kan ha att göra med att studenterna blir bättre på att läsa på engelska ju längre de studerar. Detta bör inte anses anmärkningsvärt utan snarare förväntat. Det är mer anmärkningsvärt att det inte är en större skillnad mellan de båda grupperna. Detta innebär alltså att mer än två tredjedelar av C-studenterna behöver mer tid för att läsa en text på engelska än en text på svenska.

I fråga 14 har en stor del studenter svarat att de har använt sig av alternativ litteratur. Tyvärr har inte frågan följts upp med en fritextfråga vilket gör att det endast går att spekulera i orsaken till detta. Det finns många tänkbara orsaker där självklart en är att språkvalet i kurslitteraturen har påverkat. En annan teori är att studenterna har använt sig av någon av de studentskrivna sammanfattningar som brukar cirkulera bland studenterna. Dessa är i regel skrivna på svenska.

60 procent av C-studenterna hävdar i fråga 15 att det har blivit lättare med engelskan på C-nivån jämfört med på A-nivån. 25 procent har svarat "Vet inte", vilket kanske bör anses mest anmärkningsvärt. En fjärdedel av C-studenterna har alltså antagligen inte reflekterat över hur deras hantering med kurslitteraturens språk förändrats.

5.3 Resultatredovisning av lärarnas enkät del 2: frågor om kurslitteraturen

I det här kapitlet presenteras lärarnas svar på frågorna i del 2. Frågorna i del 2, som tidigare nämnts, handlar om attityder till kurslitteraturen. Resultaten presenteras i tabell 5 och

kommenteras i kapitel 5.3.2. Test för att tydligare åskådliggöra eventuella skillnader mellan A-studenter, C-studenter och lärare genomförs och kommenteras i kapitel 5.4.

5.3.1 Lärarnas attityder till språket i kurslitteraturen redovisas

Precis som studenterna fick lärarna svara på attitydfrågor kring kurslitteraturen.

Svarsfördelningen presenteras i tabell 7.

Tabell 5. Enkätens del 2 för lärare: frågor om kurslitteraturen (svar i procent)

Frågor och grupp	Svarsalternativ				
	är helt av annan åsikt	är delvis av annan åsikt	lite av båda	är delvis av samma åsikt	är helt av samma åsikt
Fråga 4: Kurslitteratur på engelska ger ett mer vetenskapligt intryck. Lärare (n=40)	25	25	18	22	10
Fråga 5: Kurslitteraturens språk påverkar faktainläringen för studenten. Lärare (n=37)	3	5	14	51	27
Fråga 6: Genom att läsa kurslitteratur på engelska får studenten bästa möjliga kunskap inom det ekonomiska ämnen den studerar. Lärare (n=40)	5	18	43	20	15
Fråga 7: Genom att läsa kurslitteratur på engelska blir studenten bättre på engelska. Lärare (n=40)	0	3	0	30	68

Fråga 8: Studenten blir bättre på att diskutera på engelska kring det ekonomiska ämne den studerar om kurslitteraturen är på engelska.

Lärare	(n=39)	0	0	13	31	56
--------	--------	---	---	----	----	----

5.3.2 Svaren kommenteras kortfattat

I bakgrundskapitlet (kapitel 3) redogjordes för tidigare forskning om oroligheten över en diglossisituation där engelskan får rollen som högstatusspråk och svenskan får rollen som lågstatusspråk och att detta skulle växa fram genom att engelskans status inom attraktiva domäner skulle anses högre än svenskans. Svarsfördelningen i fråga 4 kan tolkas som att lärarna inte anser att kurslitteratur på engelska är mer vetenskaplig än kurslitteratur på svenska, även om svaren är spridda. Till detta bör det tilläggas att för ekonomer används engelskan som det internationella språket. Lärare som har ansett att engelskan är mer vetenskaplig skulle alltså kunna tolka frågan utifrån normen att engelskan är språket ekonomer kommunicerar på och därför skulle kurslitteratur på engelska uppfattas som mer vetenskaplig. Om detta vore fallet visar svarsfördelningen ännu tydligare att lärarna inte har påverkats i större utsträckning av engelskans ställning som högstatusspråk i den här frågan.

Om svarsfördelningen i fråga 5 studeras verkar lärarna överlag anse att språket påverkar faktainläringen. Ungefär 78 procent håller antingen delvis eller helt med påståendet. Denna del följdes av en fritextfråga där läraren fick chansen att motivera hur språket påverkar faktainläringen. Av de 37 som svarade på frågan valde 24 att kommentera sitt svar. Av dessa 24 handlade 21 av kommentarerna om att ett annat språk än modersmålet i kurslitteraturen försvårar för studenten. Kommentarna handlade om att nyanser i förståelsen försvinner om kurslitteraturen är på engelska, inläringen sker snabbare om kurslitteraturen är på svenska, studenterna får svårare att diskutera och argumentera utifrån kurslitteraturen om de har bristande kunskaper i engelska, begrepp på engelska har en lite annorlunda innebörd än samma begrepp på svenska vilket försvårar förståelsen och studenten får problem att översätta innehållet som är skrivet på engelska till diskussionen som hålls på svenska. De övriga tre kommentarerna handlade om att kurslitteratur på engelska stärker studentens förmåga att hänga med i den internationella debatten och underlättar diskussioner som hålls på engelska.

I den här frågan visar lärarna upp en relativt stor medvetenhet om språkets effekter på faktainläringen. Lärarna verkar dock ändå föredra kurslitteratur på engelska. En möjlig

slutsats av detta är att lärarna anser att den ökade kunskapen studenten får i engelska kompenserar svårigheten studenten får med kurslitteratur på engelska.

Det kan anses anmärkningsvärt att lärarna inte håller med påståendet i fråga 6 i högre grad i och med den allmänt positiva synen på kurslitteratur på engelska från lärarnas sida. Samtidigt bör det påpekas att de flesta lärarna lyfter fram både för och nackdelar med att ha kurslitteratur på engelska vilket motsvarar betydelsen bakom en 3:a (lite av båda).

Alla lärare förutom en håller antingen delvis eller helt med påståendet i fråga 7 vilket motsvarar 98 procent. Svaret bör anses förväntat och stämmer bra överens med svaren från A- och C-studenterna.

Svarsfördelningen i fråga 8 visar en tydlig bild över lärarnas syn på kurslitteraturens roll för diskussionerna. Svaren i den här frågan kan jämföras med påståendet att studenten lär sig mer och djupare om den får studera på sitt modersmål. Detta skulle innebära att studenten blir bättre i det aktuella ämnet men sämre i engelska. Vad som påverkar förmågan att diskutera det aktuella ämnet mest verkar enligt lärarna vara språket. 87 procent av lärarna håller antingen delvis eller helt med påståendet att studenten blir bättre på att diskutera det aktuella ämnet på engelska om kurslitteraturen är på engelska.

Eftersom lärarna är en ganska heterogen grupp med olika bakgrunder och stora ålderskillnader skulle åsikterna inom gruppen kunna skilja sig åt. Tester har därför genomförts där variablerna kön och ålder har undersökts för alla frågor. Inga av dessa har gett ett signifikant utslag och p-värdena har överlag varit höga. Detta tyder alltså på att ålder och kön inte har spelat någon roll för lärarnas åsikter. Ålder har varit särskilt intressant eftersom detta möjligtvis skulle ha kunnat påverka åsikterna om engelskans roll som högstatusspråk.

5.4 Jämförelser, test och slutsatser av A-studenter, C-studenter och lärare

I det här kapitlet presenteras eventuella signifikanser för A-studenternas, C-studenternas och lärarnas svar i enkätens del 2. Signifikansberäkningarna har genomförts med Kruskal-Wallis test som presenteras utförligare i bilaga 6. Testen har genomförts för att ge en så tydlig och säkerställd bild som möjligt över de olika gruppernas eventuella skillnader.

Det är viktigt att komma ihåg att testet endast visar skillnaderna i attityder mellan grupperna. Det går alltså inte att dra några slutsatser kring vad för attityder de olika grupperna har utifrån Kruskal Wallis test. Gruppernas svarsfördelningar på dessa frågor har redovisats i tidigare resultatdelar. För att studera testen tydligare har de bifogats i bilaga X.

Svarsfördelningarna för fråga 4, kurslitteratur på engelska ger ett mer vetenskapligt intryck, har en signifikant skillnad med ett p-värde på 0,013. Detta tyder på att attityderna skiljer sig mellan grupperna. Studerar vi de genomsnittliga rangsummorna för respektive grupp ser vi att C-studenterna verkar vara dem som mest håller med påståendet medan lärarna är dem som minst håller med påståendet.

Svarsfördelningarna för fråga 5, kurslitteraturens språk påverkar faktainläringen, har en signifikant skillnad med ett p-värde på 0,001. Detta tyder på att attityderna skiljer sig mellan grupperna. Studerar vi rangsummorna ser vi att C-studenterna anser i minst grad att kurslitteraturens språk påverkar faktainläringen.

Svarsfördelningarna för fråga 6, genom att läsa kurslitteratur på engelska får studenten bästa möjliga kunskap inom det ekonomiska ämne den studerar, har ett p-värde på 0,215 vilket alltså inte är signifikant. De tre grupperna har alltså liknande åsikter för påståendet i fråga 6.

Svarsfördelningarna för fråga 7, genom att läsa kurslitteratur på engelska blir studenten bättre på engelska, har en signifikant skillnad med ett p-värde på 0,017. Detta tyder på att attityderna skiljer sig mellan grupperna. Studerar vi rangsummorna ser vi att A-studenterna inte håller med påståendet i lika hög grad som C-studenter och lärare. Det är möjligt att A-studenterna inte har lika stor erfarenhet av resultaten av att läsa kurslitteratur på engelska jämfört med C-studenter och lärare.

Svarsfördelningarna för fråga 8, studenten blir bättre på att diskutera på engelska kring det ekonomiska ämne den studerar om kurslitteraturen är på engelska, har en signifikant skillnad med ett p-värde på 0,003. Detta tyder på att attityderna skiljer sig mellan grupperna. Studerar vi rangsummorna ser vi att A-studenterna skiljer sig jämfört med C-studenter och lärare. Detta följer samma mönster som vi kunde konstatera i föregående fråga.

6 Analys av resultaten

Syftet med den här undersökningen har varit att kartlägga attityder till och beteende kring användandet av engelska bland ekonomistuderande och lärare i ekonomi vid Uppsala universitet. I resultatdelen har svarsfördelningen för svaren i enkätens tre första delar presenterats utförligt. Nedan följer analyser av svaren. Eftersom enkäterna omfattar många frågor och har skickats ut till tre olika grupper kan många slutsatser, viktiga som oviktiga, dras. I detta kapitel presenterar jag de analyser som jag har ansett vara viktigast.

En av de viktigaste slutsatserna av undersökningen är att studenter och lärare, i flera frågor, visar tendenser mot att stödja engelskans antagna roll som högstatusspråk inom

domänen. Vid en jämförelse av svarsfördelningarna för påståendet i fråga 1 (*Vid svenska universitet i Sverige värderas i allmänhet goda kunskaper i engelska högre än goda kunskaper i svenska*) ser vi att A-studenterna värderar engelskkunskaper högre än C-studenter och lärare. Förmodligen har inte A-studenterna samma kunskap om påståendet som C-studenter och lärare. Det är därför intressant att se hur A-studenternas svar skiljer sig.

Studerar vi svarsfördelningen på påståendena i frågorna 4 (*Kurslitteratur på engelska ger ett mer vetenskapligt intryck*) och 5 (*Kurslitteraturens språk påverkar faktainläringen*) ser vi att C-studenterna är mest positiva till engelskan i kurslitteraturen jämfört med A-studenter och lärare. Detta kan ha att göra med att C-studenterna känner att de har utvecklat sin engelska och därför överskattar sin egen förmåga eller överskattar statusen på engelskan som de nu behärskar bättre. Men det kan också ha att göra med att de har lärt sig värderingarna bland ekonomer för engelskan och därför automatiskt håller engelskan högre än svenskan. Att lärare inte håller med påståendet i fråga 4 i lika hög grad är naturligt eftersom de har bättre insyn i forskningen.

Jämför vi svarsfördelningarna bland studenterna på beteendefrågorna 10, 11 och 13 kan vi konstatera att ungefär hälften vill studera sin C- och D-termin på engelska men endast mellan 10 och 20 procent skulle välja en bok på engelska före en bok på svenska eller välja att diskutera i helklass på engelska före att diskutera på svenska. Detta kan ha att göra med att studenten vill ha så hög status som möjligt på sin utbildning men när frågan bryts ner i mindre, mer konkreta delar, väljer studenten det alternativet som passar den bäst.

Studerar vi svarsfördelningen på fråga 2 (*Att delar av kurslitteraturen och delar av undervisningen är på engelska inom ekonomprogrammet gör att studenterna blir mer förberedda inför arbetslivet i Sverige*) verkar ungefär 75 procent av studenterna vara övertygade om att man behöver studera delar av sin undervisning på engelska även för att kunna arbeta på den svenska arbetsmarknaden. I och med svenskans och engelskans roll på den svenska arbetsmarknaden framstår dessa 75 procenten som överdrivna och det är inte omöjligt att informanterna har påverkats av engelskans högstatusroll bland ekonomer. Det är viktigt att lägga till att dessa frågor endast handlat om att det är viktigt att delar av undervisningen är på engelska och inte att ekonomerna kommer att behöva prata engelska på den svenska arbetsmarknaden. Detta kan precis som delarna ovan kopplas till engelskans ställning som högstatusspråk.

Även om det finns tydliga tendenser för att engelskan klassas som högstatusspråk kan man också konstatera att detta är något som förekommer på andra ekonomutbildningar. Överlag anser alla tre grupperna att engelskan i undervisningen är nödvändig för statusen på

utbildningen (fråga 3). Att engelskans användning i utbildningen är viktig för att upprätthålla utbildningens status kan ha att göra med de förebilder som ekonomer har. Exempelvis krävs flytande engelska för att bli antagen till de flesta och mest attraktiva traineeprogrammen, de mest framgångsrika ekonomerna på arbetsmarknaden arbetar på engelska och den största delen av all forskning inom ekonomi publiceras på engelska. Det är förmodligen den här kunskapen som ligger till grund för studenters och lärares attityder till engelska vilket då också ger en positivare syn på engelskan jämfört med svenskan. Studenter vill exempelvis i högre grad identifiera sig med den gruppen som behärskar engelskan bäst eftersom det är individer i den här gruppen som fungerar som förebilder under utbildningen. En hög grad av engelska inom utbildningen följer på så sätt den efterfrågan som finns bland studenterna.

En annan viktig slutsats av undersökningen är att studenterna och lärarna är övertygande om att kurslitteratur på engelska utvecklar engelskkunskaperna hos studenten. Det verkar som att detta väger tyngre för både studenter och lärare än den eventuella kunskapsförlusten för studenterna i och med kurslitteraturen på engelska. Studerar vi svarsfördelningen för frågorna 7 (*Genom att läsa kurslitteratur på engelska blir studenten bättre på engelska*), 8 (*Studenten blir bättre på att diskutera på engelska kring det ekonomiska ämne den studerar om kurslitteraturen är på engelska*) och 9 (*Jag har tagit/kommer att ta någon form av undervisning i engelska språket under min tid på universitetet*) märker vi informanternas positiva attityd till kurslitteratur på engelska när det handlar om att lära sig engelska. Att studenter är villiga att lägga ner tid och prioritera engelskan märks också i svarsfördelningarna för fråga 9. Jämför vi dessa resultat med svarsfördelningen i fråga 6 (*genom att läsa kurslitteratur på engelska får studenten bästa möjliga kunskap inom det ekonomiska ämnet den studerar*), märker vi att studenterna inte går emot påståendet. En slutsats av detta är att det kan anses onödigt riskfyllt att öka graden av kurslitteratur på svenska på bekostnad av kurslitteratur på engelska i och med den överlag positiva attityden till kurslitteratur på engelska. Det finns en risk att mer kurslitteratur på svenska skulle minska kunskapsutvecklingen i engelska utan att kunskapen i ekonomi skulle öka. Till detta kan också tilläggas att 60 procent av C-studenterna hävdar att det har blivit lättare med engelskan på C-nivån jämfört med på A-nivån (fråga 13).

Den tredje och kanske viktigaste slutsatsen är att lärarna uppvisar en förvånande medvetenhet om problemen med engelskan i kurslitteraturen. Lärarnas svar i enkätens del 2 visar på en medvetenhet av de problem och fördelar kurslitteratur på engelska har. Vid fråga 5 har en stor del av lärarna svarat att språket spelar roll för inläringen samtidigt som många av lärarna har beskrivit de problem som tagits upp i bakgrundskapitlet. Även om detta inte gäller

alla så finns det en medvetenhet hos lärarna om engelskans problem för studenten. Om denna medvetenhet jämförs med lärarnas övriga positiva syn till kurslitteratur på engelska bör detta tolkas som att lärarna har tagit beslut om kurslitteraturen, medvetna om dess för och nackdelar. Detta är intressant att jämföra med den forskning som har uppvisat engelskans problem för studenten. Om lärarna ser mer fördelar än nackdelar med engelskan i utbildningen bör fokus i framtiden ligga på att utveckla engelskkunskaperna bland ekonomer på så grundläggande nivå som möjligt för att på tidigt stadium ge ekonomerna bra förutsättningar för att klara av en utbildning i hög grad på engelska.

Vid granskning av enkätens beteendedel kan vissa intressanta slutsatser dras. För det första kan en beteendeförändring konstateras mellan studenter på A-nivå jämfört med på C-nivå. En större andel C-studenter jämfört med A-studenter skulle välja engelska före svenska om de fick välja.

En annan beteendeförändring, som är mycket viktig för förslaget om ekonomprogrammets alternativa utformning (kapitel 8), kan konstateras genom en jämförelse av svarsfördelningarna i påståendet i fråga 9 (*Jag har tagit/kommer att ta någon form av undervisning i engelska språket under min tid på universitetet*). Jämförelsen visar att en större del A-studenter väljer att svara nej på frågan. Detta innebär alltså att en stor del studenter går från att inte ha planerat att ta undervisning i engelska språket till att ta undervisning i engelska språket. Detta visar hur viktigt kunskaper i engelska anses vara för ekonomer. Det visar också att en del studenter först blir medvetna om detta längre fram i utbildningen.

När det gäller beteendet för studenter är det viktigt att påpeka den stora andel studenter som skulle välja svenska före engelska både när det gäller kurslitteratur och diskussion i helklass (fråga 11 (*För diskussioner i helklass skulle jag helst vilja använda mig av: engelska, svenska eller annat språk*) och 13 (*Om en kursbok finns på både engelska och svenska väljer jag: engelska, svenska eller annat språk*)). Detta visar tydligt att det inte går att förneka svenskans viktiga roll för studenternas inläring av ekonomi. Att språk är viktigt för att kunna ta till sig kunskap är självklart för de flesta. Det är viktigt att undervisningen vid universiteten anpassas i så hög grad som möjligt till studenterna. Det kan vara en farlig situation för utbildningens långsiktiga konkurrenskraft om undervisningen är på engelska samtidigt som studenterna inte behärskar engelska fullt ut. Det är därför nödvändigt att antingen höja nivån på engelskkunskaperna för studenterna eller använda sig av mer litteratur på svenska.

Avslutningsvis kan en annan viktig slutsats av den här undersökningen konstateras. När det gäller ekonomstudenternas nuvarande kunskaper i engelska visar svarsfördelningen i fråga 9 (*Jag har tagit/kommer att ta någon form av undervisning i engelska språket under min tid*

på universitetet) hur viktigt studenterna själva tycker att det är med undervisning i engelska språket. Nästan var fjärde A-student hävdar att de kommer att ta någon form av undervisning i engelska språket medan 35,5 procent funderar på det. Dessa siffror är ännu större för C-studenterna där 64 procent hävdar att de tänker ta någon form av undervisning i engelska språket medan 8 procent fortfarande funderar på det. Endast 18 procent av C-studenterna hävdar att de inte tänker ta någon form av undervisning i engelska språket under sin tid vid universitetet.

7 Avslutande kommentarer kring undersökningen och resultaten

I metodavsnittet förklarades vilken definition av attityd som används i denna uppsats. Det togs också upp att attityd är ett komplext begrepp som har definierats olika av olika forskare. Definitionen av attityd har för den här undersökningen varit särskilt viktig i och med att de tre populationerna har olika förutsättningar för att svara på enkätens attitydfrågor. I definitionen som jag har använt mig av definieras attityd som att man vet eller tror något, får en känslomässig reaktion på detta för att sedan agera därefter (egen översättning, jämför med kapitel 4.6). Med den här definitionen görs ingen större skillnad på om individen tror eller vet någonting. Det görs heller ingen skillnad på i vilken grad individen har kunskap om det aktuella ämnet. Exempelvis kan det antas att lärare är mer insatta i utbudet av kurslitteratur för ekonomstudenter än vad studenter är. Det är viktigt att komma ihåg detta vid analysen av resultaten.

Vissa statistiker hävdar att statistiska uträkningar ibland används i onödan för att förstärka resultaten. När det gäller den här undersökningen har jag använt uträkningar för att så tydligt som möjligt visa på eventuella skillnader och åskådliggöra dessa på bästa tänkbara sätt. Det är viktigt att komma ihåg att skillnaderna mellan grupperna kan ha att göra med de skillnader i förutsättningar de olika grupperna har. Eftersom attityder är komplext och svårstuderat bör den här undersökningen främst användas för att studera helheter och övergripande attityder. De statistiska uträkningarna bör alltså främst tolkas efter sina deskriptiva egenskaper.

Några studenter och lärare har kommenterat lärarnas bristfälliga engelskkunskaper som avgörande för språkvalet i kurserna. Men eftersom den här undersökningen inte har varit inriktad mot lärarnas syn på deras egen kunskap är det svårt att dra några slutsatser om detta. Det bör dock påpekas att lärarnas kunskapsnivå mycket väl kan spela roll för studenternas inläring. Förhoppningsvis lägger framtida studier större vikt vid detta.

8 Förslag på alternativ utformning av ekonomprogrammet

Som undersökningen har visat är språksituationen bland ekonomstudenter komplex. Överlag finns en positiv syn till kurslitteratur på engelska även om de flesta studenter vill diskutera och läsa på svenska. Att detta är fallet bör inte anses förvånande. Att svenska studenter vill använda sig av svenska är lika naturligt som att amerikanska och engelska studenter vill använda sig av engelska – alla lär sig bäst och lättast på sitt modersmål. Det här är en av de mest grundläggande och frekventa kommentarerna från språkvetare och i min mening centralt för att hålla en så hög nivå som möjligt på en utbildning.

För att svenska studenter ska kunna konkurrera på samma villkor som studenter med engelska som modersmål måste studenterna lära sig att prata, skriva och läsa bättre på engelska. Det bör också anses nödvändigt att studenterna också innehar allmän språkkunskap som exempelvis att skriva mottagarvärdligt, kunna behärska olika genreskillnader, retorik, inneha förståelse om svenskans roll för Sverige och varför goda kunskaper i engelska är nödvändigt för dem som studerar ekonomi.

Utformningen av en undervisning i engelska för ekonomer kan självklart göras på olika sätt. I min mening är det viktigt att den kommer in så tidigt som möjligt i utbildningen, helst redan första året. Exempelvis skulle 15 högskolepoäng i engelska kunna läsas parallellt med övrig utbildning första året. Utbildningen bör vara frivillig, alltså inte obligatorisk, men med starka rekommendationer från företagsekonomiska institutionen. Utbildningen skulle kunna vara utformad så att endast godkänt eller underkänt går att inhämta från kursen och att kursen grundar sig på obligatorisk närvaro och obligatoriska inlämningar. Genom det här upplägget skulle engelskan på ett smidigt sätt också kunna anknytas till den övriga utbildningen genom att exempelvis ha diskussioner och presentationer på engelska om det ämne som studeras parallellt med engelskan. Detta skulle också innebära en ökad integrering av olika ämnen vilket bland annat bidrar till en ökad förståelse genom olika perspektiv på kunskapen från kurserna inom ekonomutbildningen.

En central del i den här engelskundervisningen skulle kunna vara fackspråksundervisning. Studenterna skulle då på ett tidigt stadium lära sig engelska termer vilket då förenklar den ökade graden av kurslitteratur på engelska på högre nivåer i utbildningen.

Målsättningen med en sådan här undervisning är att studenterna ska kunna behärska engelskan bättre och ha en större förståelse för språkets innebörd. Studenterna kommer att kunna ta till sig diskussioner och litteratur på ett bättre sätt och kommer på så sätt att kunna ta till sig utbildningen på ett bättre sätt. En ökad kunskap i engelska skulle också kunna öka

efterfrågan på utlandsstudier. Det är inte heller omöjligt att en undervisning i engelska skulle öka statusen på ekonomutbildningen nationellt sett i och med engelskans höga status bland ekonomer.

9 Slutord

Syftet med den här undersökningen har varit att karlägga attityder till och beteende kring användandet av engelska bland ekonomstuderande och lärare i ekonomi vid Uppsala universitet. Undersökningen har visat att ekonomstudenter och lärare överlag har en positiv attityd till engelska. Undersökningen har konstaterat engelskans ställning som högstatusspråk, lärarnas positiva attityd till kurslitteratur på engelska trots medvetenhet om de problem engelskan medför för studenten samt att många studenter vill, kommer att eller har tagit undervisning i engelska språket. Utifrån resultaten av undersökningen har också en oro över dagens situation med en hög grad kurslitteratur på engelska diskuterats samtidigt som förslag på att öka ekonomstudenternas kunskapsnivå i engelska framförts.

Litteraturförteckning

Bakgrundsreferenser

Chalmers studentkår, 2005: Rapport om studenternas syn på engelska i utbildningen, hösten 2005. Chalmers studentkår. Göteborg.

Gullbrandsen m.fl. 2002: Skärm eller papper, modersmål eller engelska – vad är bäst?. I: *Läkartidningen*. Nr 26. S 2930-2. Stockholm.

Gunnarsson, Britt-Louise & Öhman, Katarina, 1997: Det internationaliserade universitetet. En studie av bruket av engelska och andra främmande språk vid Uppsala universitet. I: *TEFA*. Nr 16. Uppsala universitet. Uppsala.

Gunnarsson, Britt-Louise, 2004: Svenska, English eller Deutsch – om språksituationen vid de svenska universiteterna. I: *Engelskan i Sverige. Språkval i utbildning, arbete och kulturliv*. Svenska språknämnden. Stockholm.

Hadenius, Patrick, 2004: Jag blev dummare på engelska. I: *Språkvård*. Nr 3. 2004. Stockholm.

Höglin, Renée, 2002: *Engelska språket som hot och tillgång i Norden*. Köpenhamn.

Josephson, Olle, 2004a: Engelskan i 2000-talets Sverige. I: *Engelskan i Sverige. Språkval i utbildning, arbete och kulturliv*. Svenska språknämnden. Stockholm.

Josephson, Olle, 2004b: "Ju". *Ifrågasatta självklarheter om svenskan, engelskan och alla andra språk i Sverige*. Norstedts akademiska förlag. Falun (2005).

Josephson, Olle & Jämtelid, Kristina, 2004: Engelskan som concernspråk, svenska som fikaspråk och arabiska som modersmål?. I: *Engelskan i Sverige. Språkval i utbildningen, arbete och kulturliv*. Svenska språknämnden. Stockholm.

Josephson, Olle, 2005: Kurslitteratur på engelska eller svenska?. I: *Språkspalten. Svenska Dagbladet*. 12 februari 2005.

Melander, Björn, 2007: Språkpolitik och språkvård. I: *Sociolingvistik*. Eva Sundgren (red). Stockholm.

Mål i mun. Förslag till handlingsprogram för svenska språket. SOU: 2002. Stockholm.

Nationalencyklopedins Internetupplaga. Uppslagsord: Nordea
(http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=493814&i_word=nordea). 2008-05-11

Söderlundh, Hedda, 2004: Svårare på engelska. En studie om svenska högskolestuderandes förståelse av kurslitteratur på svenska respektive engelska. Opublicerad D-uppsats. Uppsala universitet. Uppsala.

Metodreferenser

Andersson, Marie, 1999: Språkattityder i Sverige. En undersökning av attityder till eget och andras språk hos individer med svenska, engelska, finska och persiska som modersmål. I: *TEFA nr 28*. Stockholms universitet. Stockholm.

Bijvoet, Ellen, 1998: *Sverigefinnar tycker och talar. Om språkattityder och stilistisk känslighet hos två generationer sverigefinnar*. Uppsala universitet. Uppsala.

Cacioppo, John, T & Petty, Richard, E, 1982: Language variables, attitudes, and persuasion. I: *Attitudes towards language variation social and applied contexts*. Ryan, Ellen B & Howard Giles (red). Edward Arnold. London.

Deprez, Kas & Persoons, Yves, 1987: Attitude. I: Ammon, Ulrich, Dittmar Norbert och Mattheier, Klaus J. (red): *Sociolinguistics. An international handbook of the science of language and society 1*. Berlin och New York. Walter de Gruyter.

Edwards, John, R, 1982: Language attitudes and their implications among English speakers. I: *Attitudes towards language variation social and applied contexts*. Ryan, Ellen B & Howard Giles (red). Edward Arnold. London.

Esaiasson, Peter m.fl. 2007: *Metodpraktikan – konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Norstedts Juridik AB. Stockholm.

Newbold, Paul m.fl. 2006: *Statistics for business and economics*. Sjätte upplagan. Upper Saddle River. New Jersey.

Rosengren, Karl Erik & Arvidson, Peter, 1983: *Sociologisk metodik*. Tredje upplagan. Norstedts Tryckeri. Stockholm.

Ryan, Ellen B m.fl. 1982: An integrative perspective for the study of attitudes toward language variation. I: *Attitudes towards language variation social and applied contexts*. Ryan, Ellen B & Howard Giles (red). Edward Arnold. London.

Trost, Jan, 2001: *Enkätboken*. Andra upplagan. Studentlitteratur. Lund

5. Kurslitteraturens språk påverkar faktainläringen.

1   2   3   4   5

Om den påverkar, hur?

---

6. Genom att läsa kurslitteratur på engelska får studenten bästa möjliga kunskap inom det ekonomiska ämnet den studerar.

1   2   3   4   5

7. Genom att läsa kurslitteratur på engelska blir studenten bättre på engelska.

1   2   3   4   5

8. Studenten blir bättre på att diskutera på engelska kring det ekonomiska ämne den studerar om kurslitteraturen är på engelska.

1   2   3   4   5

Del 3 din egen situation

9. Jag har tagit/kommer att ta någon form av undervisning i engelska språket under min tid på universitetet.

ja   nej   funderar på det   vet inte

10. Om jag får välja att studera min C och D termin på valfritt språk väljer jag:

engelska   svenska   annat språk

11. För diskussioner i helklass skulle jag helst vilja använda mig av:

engelska   svenska   annat språk

12. Om kurslitteraturen är på engelska måste jag lägga ner mer tid för att ta till mig innehållet jämfört med om kurslitteraturen är på svenska?

ja   nej   vet inte

13. Om en kursbok finns på både engelska och svenska väljer jag:

engelska

svenska

annat språk

14. Har du någon gång använt alternativ litteratur *istället* för den kurslitteratur som din lärare rekommenderat? (exempelvis andra böcker, sammanfattningar eller kompisars anteckningar)

ja

nej

Del 4 vad tror du andra tycker?

15. Ekonomstudenterna på A-nivå vill ha en högre grad av kurslitteratur på engelska i kurserna.

1

2

3

4

5

16. Ekonomstudenterna på C-nivå vill ha en högre grad av kurslitteratur på engelska i kurserna.

1

2

3

4

5

17. Personalen på företagsekonomiska institutionen vill ha en högre grad av kurslitteratur på engelska i kurserna.

1

2

3

4

5

18. Överlag vill A-studenter ha en så stor del av kurslitteraturen på engelska som möjligt.

1

2

3

4

5

19. Överlag tycker A-studenter att det är ett problem att mycket av kurslitteraturen är på engelska.

1

2

3

4

5

Del 5 kommentarer

---

5. Kurslitteraturens språk påverkar faktainläringen.

1   2   3   4   5

Om den påverkar, hur?

---

6. Genom att läsa kurslitteratur på engelska får studenten bästa möjliga kunskap inom det ekonomiska ämnet den studerar.

1   2   3   4   5

7. Genom att läsa kurslitteratur på engelska blir studenten bättre på engelska.

1   2   3   4   5

8. Studenten blir bättre på att diskutera på engelska kring det ekonomiska ämne den studerar om kurslitteraturen är på engelska.

1   2   3   4   5

Del 3 din egen situation

9. Jag har tagit/kommer att ta någon form av undervisning i engelska språket under min tid på universitetet.

ja   nej   funderar på det   vet inte

10. Om jag får välja att studera min C och D termin på valfritt språk väljer jag:

engelska   svenska   annat språk

11. För diskussioner i helklass skulle jag helst vilja använda mig av:

engelska   svenska   annat språk

12. Om kurslitteraturen är på engelska måste jag lägga ner mer tid för att ta till mig innehållet jämfört med om kurslitteraturen är på svenska.

ja   nej   vet inte

13. Om en kursbok finns på både engelska och svenska väljer jag:

engelska

svenska

annat språk

14. Har du någon gång använt alternativ litteratur *istället* för den kurslitteratur som din lärare rekommenderat? (exempelvis andra böcker, sammanfattningar eller kompisars anteckningar)

ja

nej

15. Har det blivit lättare med engelskan på C-nivån jämfört med på A-nivån?

ja

nej

vet inte

Del 4 vad tror du andra tycker?

16. Ekonomstudenterna på A-nivå vill ha en högre grad av kurslitteratur på engelska i kurserna.

1

2

3

4

5

17. Ekonomstudenterna på C-nivå vill ha en högre grad av kurslitteratur på engelska i kurserna.

1

2

3

4

5

18. Personalen på företagsekonomiska institutionen vill ha en högre grad av kurslitteratur på engelska i kurserna.

1

2

3

4

5

19. Överlag vill C-studenter ha en så stor del av kurslitteraturen på engelska som möjligt.

1

2

3

4

5

20. Överlag tycker C-studenter att det är ett problem att mycket av kurslitteraturen är på engelska.

1

2

3

4

5

Del 5 kommentarer

---

5. Kurslitteraturens språk påverkar faktainläringen för studenten.

1   2   3   4   5

Om den påverkar, hur?

---

6. Genom att läsa kurslitteratur på engelska får studenten bästa möjliga kunskap inom det ekonomiska ämnet den studerar.

1   2   3   4   5

7. Genom att läsa kurslitteratur på engelska blir studenten bättre på engelska.

1   2   3   4   5

8. Studenten blir bättre på att diskutera på engelska kring det ekonomiska ämnet den studerar om kurslitteraturen är på engelska.

1   2   3   4   5

Del 3 frågor om andras åsikter

9. Ekonomstudenterna på A-nivå vill ha en högre grad av kurslitteratur på engelska i kurserna.

1   2   3   4   5

10. Ekonomstudenterna på C-nivå vill ha en högre grad av kurslitteratur på engelska i kurserna.

1   2   3   4   5

11. Personalen på företagsekonomiska institutionen vill ha en högre grad av kurslitteratur på engelska i kurserna.

1   2   3   4   5

12. Överlag vill A-studenter ha en så stor del av kurslitteraturen på engelska som möjligt.

1   2   3   4   5

13. Överlag tycker A-studenter att det är ett problem att mycket av kurslitteraturen är på engelska.

1   2   3   4   5

14. Överlag vill C-studenter ha en så stor del av kurslitteraturen på engelska som möjligt.

1   2   3   4   5

15. Överlag tycker C-studenter att det är ett problem att mycket av kurslitteraturen är på engelska.

1   2   3   4   5

Del 4 kommentarer

Bilaga 4

Resultatredovisning av enkätens del 4: vad tror du andra tycker?

I den här bilagan presenteras enkätens del 4. Eftersom lärarna inte svarade på enkätens del tre, beteendefrågor kring kurslitteraturen, har lärarnas enkät inte samma numrering för de olika delarna i enkäten. Enkätens del 4 för studenterna motsvaras alltså av del 3 för lärarna. För redovisningens tydlighet presenteras den här delen under namnet del 4.

Frågorna i del 4 är i stort sett lika för A-studenterna, C-studenterna och lärarna. De tre första frågorna är de samma i alla enkätversioner och kan därför jämföras med varandra. Därefter följer två frågor om A-studenternas syn på kurslitteraturen för A-studenterna och två frågor om C-studenternas syn på kurslitteraturen för C-studenterna. Dessa frågor, för respektive grupp, har också lärarna fått svara på. Jämförelser och test för dessa frågor genomförs alltså endast mellan aktuell studentgrupp och lärarna.

För den här delen är numreringen på frågorna i de olika enkäterna olika. Redovisningen av frågorna kan därför inte följa samma numreringsmönster som tidigare. För att frågorna ändå ska kunna skiljas åt har frågorna märkts med bokstäver.

Utformningen på frågorna skiljer sig jämfört med övriga frågor i och med att de är ämnade att fånga in studenternas och lärarnas uppfattning av vad andra tror och vill. Det är viktigt att komma ihåg detta när svaren tolkas.

Tabell 6. Enkätens del 4 för A-studenter, C-studenter och lärare: vad tror du andra tycker? (svar i procent)

Frågor och grupp	Svarsalternativ				
	är helt av annan åsikt	är delvis av annan åsikt	lite av båda	är delvis av samma åsikt	är helt av samma åsikt
Fråga A: Ekonomistudenterna på A-nivå vill ha en högre grad av kurslitteratur på engelska i kurserna.					
A-studenter (n=63)	27	25	41	5	2
C-studenter (n=71)	13	34	34	14	5
Lärare (n=28)	25	36	36	0	3

Fråga B: Ekonomstudenterna på C-nivå vill ha en högre grad av kurslitteratur på engelska i kurserna.

A-studenter	(n=60)	5	2	45	37	12
C-studenter	(n=71)	4	20	34	35	7
Lärare	(n=29)	10	17	45	21	7

Fråga C: Personalen på företagsekonomiska institutionen vill ha en högre grad av engelska i kurserna.

A-studenter	(n=60)	2	8	58	20	12
C-studenter	(n=71)	3	8	56	27	6
Lärare	(n=32)	16	12	41	28	3

Fråga D: Överlag vill A-studenterna ha en så stor del av kurslitteratur på engelska som möjligt.

A-studenter	(n=63)	22	30	38	8	2
Lärare	(n=27)	37	41	18	0	4

Fråga E: Överlag tycker A-studenterna att det är en problem att mycket av kurslitteraturen är på engelska.

A-studenter	(n=63)	3	19	43	29	6
Lärare	(n=28)	4	11	43	39	4

Fråga F: Överlag vill C-studenterna ha en så stor del av kurslitteraturen på engelska som möjligt.

C-studenter	(n=72)	8	18	49	17	8
Lärare	(n=29)	7	10	59	24	0

Fråga G: Överlag tycker C-studenterna att det är en problem att mycket av kurslitteraturen är på engelska.

C-studenter	(n=70)	14	40	37	6	3
Lärare	(n=30)	20	23	50	3	3

För att jämföra om attityderna inom de tre grupperna A-studenter, C-studenter och lärare är de samma för frågorna A, B och C har Kruskal Wallis test genomförts. Svartsfördelningarna för fråga A, ekonomstudenterna på A-nivå vill ha en högre grad av kurslitteratur på engelska i kurserna, har ett p-värde på 0,074 vilket inte är signifikant. Detta innebär att nollhypotesen, att de tre populationsmedianerna är lika, fortfarande gäller. De tre grupperna har alltså liknande åsikter för påståendet i fråga A. Det är dock värt att notera att p-värdet är 0,074 vilket alltså innebär att nollhypotesen skulle ha förkastats med en konfidens på 90 procent jämfört med testets nuvarande konfidens på 95 procent. Det är också värt att notera att det är C-studenterna som har högst genomsnittlig rangsumma.

Svartsfördelningarna för fråga B, ekonomstudenterna på C-nivå vill ha en högre grad av kurslitteratur på engelska i kurserna, har ett p-värde på 0,051 vilket inte är signifikant. Detta innebär att nollhypotesen, att de tre populationsmedianerna är lika, fortfarande gäller. De tre grupperna har alltså liknande åsikter för påståendet i fråga B. Det är dock återigen värt att notera p-värdet, som nu är 0,051. Genom att studera de genomsnittliga rangsummorna ser vi att A-studenterna håller med påståendet i högst grad.

Svartsfördelningarna för fråga C, personalen på företagsekonomiska institutionen vill ha en högre grad av kurslitteratur på engelska i kurserna, har ett p-värde på 0,331 vilket inte är signifikant. Detta innebär att nollhypotesen, att de tre populationsmedianerna är lika, fortfarande gäller. De tre grupperna har alltså liknande åsikter för påståendet i fråga C.

För att jämföra om attityderna mellan studenterna och lärarna är de samma för frågorna D, E, F och G har Mann-Whitney U test genomförts. Svartsfördelningarna för fråga D, överlag vill A-studenterna ha en så stor del av kurslitteraturen på engelska som möjligt, har en signifikant skillnad med ett p-värde på 0,0308. Nollhypotesen, att populationsmedianerna är lika, förkastas alltså till förmån för den alternativa hypotesen, att populationsmedianerna inte är lika. Genom att studera svartsfördelningarna ovan kan vi konstatera att lärarna är av uppfattningen att A-studenterna vill ha en lägre grad av kurslitteratur på engelska än vad A-studenterna vill.

Svartsfördelningarna för fråga E, överlag tycker A-studenterna att det är ett problem att mycket av kurslitteraturen är på engelska, har ett p-värde på 0,4452 vilket inte är signifikant. Nollhypotesen förkastas alltså inte. Resultatet tyder på att åsikterna inte skiljer sig mellan A-studenter och lärare i den här frågan.

Svartsfördelningarna för fråga F, överlag vill C-studenterna ha en så stor del av kurslitteraturen på engelska som möjligt, har ett p-värde på 0,7481 vilket inte är signifikant.

Nollhypotesen förkastas alltså inte. Resultatet tyder på att åsikterna inte skiljer sig mellan C-studenter och lärare i den här frågan.

Svarsfördelningarna för fråga G, överlag tycker C-studenterna att det är ett problem att mycket av kurslitteraturen är på engelska, har ett p-värde på 0,7039 vilket inte är signifikant. Nollhypotesen förkastas alltså inte. Resultatet tyder på att åsikterna inte skiljer sig mellan C-studenter och lärare i den här frågan.

Bilaga 5

Resultatredovisning av enkätens del 5: övriga synpunkter

I enkätens sista del fick informanten chansen att ge övriga synpunkter. Även om inte allt för många valde att ge synpunkter redovisas här de viktigaste kommentarerna.

A-studenternas svar redovisas

Endast enstaka A-studenter valde att skriva övriga synpunkter. Av dessa handlade de flesta om att individen antingen ville ha mer kurslitteratur på svenska eller mer kurslitteratur på engelska.

Two A-studenter hävdade att undersökningen missar det väsentliga när det gäller språket i kurslitteraturen. De påstod att det är utformningen av språket, oavsett språk, som är avgörande för hur svårt det är att ta till sig innehållet.

En A-student uttryckte ett behov av att tidigt i utbildningen få råd om hur engelskkunskaperna kan förbättras och vilka kurser inom ekonomprogrammet man bör läsa om man vill förbättra sin engelska.

C-studenternas svar redovisas

Om det var få A-studenter som valde att skriva övriga synpunkter så var det ännu färre C-studenter. En C-student gav dock en lång utläggning om att svenskan borde kastas i soptunnan och att vi alla borde börja prata engelska. Det skulle ge alla svenskar en bättre chans att lyckas internationellt och att det också skulle ge alla världens medborgare samma möjligheter.

Lärarnas svar redovisas

En stor del av lärarna har valt att skriva något i fältet för övriga synpunkter. Synpunkterna kan delas upp i två grupper: synpunkter om enkätens utformning och synpunkter på enkätens innehåll.

En lärare har skrivit att den inte kan svara på frågorna eftersom de är dåligt formulerade. En annan lärare har ansett att undersökningen är irrelevant och därför inte besvarat alla frågor. Samma lärare anser också att det är bra att undersöka vad studenter tycker men det kommer inte att ändra engelskans roll för ekonomer. Ytterligare en lärare kommenterar enkätens utformning som usel. Det finns också en lärare som inte svarat på någon fråga eftersom läraren klassar enkäten som en anonym enkät.

Av de lärare som valt att kommentera själva ämnet för enkäten handlar de vanligaste kommentarerna om att engelskan döljer mer än den hjälper, ingen student har någonsin klagat på språket och studenter vänjer sig vid att läsa på engelska.

Bilaga 6

Redovisning av statistiska uträkningar

Redovisning av statistiska uträkningar för enkätens del 1

De tre enkätutskicken har fungerat som stickprov för de tre populationerna: *alla A-studenter i ekonomi vid Uppsala universitet, alla C-studenter i ekonomi vid Uppsala universitet och alla lärare i ekonomi vid Uppsala universitet*. Nollhypotesen för Kruskal Wallis test är att de tre populationsmedianerna är de samma. Den alternativa hypotesen, alltså den hypotesen som gäller om nollhypotesen förkastas, är att populationsmedianerna inte är de samma. Eftersom Kruskal Wallis test utgår från rankning av svarsfördelningen går det också att få en överblick hur medianerna förhåller sig till varandra, alltså vilken grupp som exempelvis verkar hålla med påståendet mest. I redovisningen av testerna har gruppnamnen förkortats till A (A-studenter), C (C-studenter) och L (lärare). Testen genomförs med 95 procents konfidens. Det är viktigt att komma ihåg att testet endast påvisar skillnad i attityder mellan grupperna. Det går alltså inte att dra några slutsatser kring vad för attityder de olika grupperna har utifrån Kruskal Wallis test. Gruppernas svarsfördelningar på dessa frågor har redovisats i kapitel 5.1.1.

Fråga 1: Vid svenska universitet i Sverige värderas i allmänhet goda kunskaper i engelska högre än goda kunskaper i svenska.

Tabell 7. Kruskal-Wallis Test on Attityd fråga 1

Grupp	N	Median	Ave Rank	Z
A	63	3,000	102,7	3,00
C	72	3,000	84,0	-0,77
L	39	3,000	69,3	-2,56
Totalt	174		87,5	

H = 11,16 DF = 2 P = 0,004

H = 12,18 DF = 2 P = 0,002 (adjusted for ties)

Testet är signifikant vilket innebär att vi förkastar nollhypotesen till förmån för den alternativa hypotesen – populationsmedianerna är inte lika. Detta tyder på att attityderna skiljer sig mellan grupperna. Studerar vi rangsummorna kan vi konstatera att A-studenterna är de som i störst grad håller med påståendet följt av C-studenterna.

Fråga 2: Att delar av kurslitteraturen och delar av undervisningen är på engelska inom ekonomprogrammet gör att studenterna blir mer förberedda inför arbetslivet i Sverige.

Tabell 8. Kruskal-Wallis Test on Attityd fråga 2

Grupp	N	Median	Ave Rank	Z
A	63	4,000	72,6	-2,95
C	72	4,000	93,9	1,41
L	39	5,000	99,8	1,73
Totalt	174		87,5	

H = 9,02 DF = 2 P = 0,011

H = 10,15 DF = 2 P = 0,006 (adjusted for ties)

Testet är signifikant vilket innebär att vi förkastar nollhypotesen till förmån för den alternativa hypotesen – populationsmedianerna är inte lika. Detta tyder på att attityderna skiljer sig mellan grupperna. Jämför vi rangsummorna kan vi konstatera att A-studenterna är de som minst håller med påståendet.

Fråga 3: Att delar av kurslitteraturen och delar av undervisningen är på engelska inom ekonomiprogrammet ger utbildningen högre status inom Sverige.

Tabell 9. Kruskal-Wallis Test on Attityd fråga 3

Grupp	N	Median	Ave Rank	Z
A	62	4,000	79,1	-1,55
C	72	4,000	89,6	0,58
L	39	4,000	94,8	1,10
Totalt	173		87,0	

H = 2,67 DF = 2 P = 0,263

H = 2,96 DF = 2 P = 0,227 (adjusted for ties)

Testet är inte signifikant och nollhypotesen förkastas därför inte. Detta tyder på att attityderna inom de tre grupperna är de samma när det gäller engelskans funktion för statusen på utbildningen.

Redovisning av statistiska uträkningar för A- och C-studenters svarsfördelningar för enkätens del 2

I den här delen testas de båda skattade medianerna mot varandra för att kunna säkerställa eventuella skillnader mellan de båda populationerna. Enkäterna som fyllts i av A- och C-studenter motsvarar stickprov från populationerna *alla A-studenter i ekonomi vid Uppsala universitet* och *alla C-studenter i ekonomi vid Uppsala universitet*. För att konstatera eventuella skillnader mellan de båda populationerna har Mann-Whitney U test genomförts. Mann-Whitney U test ger liknande resultat som Kruskal Wallis test. Nollhypotesen för testen har varit att båda populationsmedianerna är lika medan den alternativa hypotesen, den hypotesen som gäller om nollhypotesen förkastas, har varit att populationsmedianerna inte är lika. Testen har genomförts med 95 procents konfidens. Anledningen till att test har utförts är för att ge en så tydlig och säkerställd bild över skillnaderna mellan A- och C-studenters åsikter som möjligt.

Fråga 4: Kurslitteratur på engelska ger ett mer vetenskapligt intryck.

Testet är signifikant med ett p-värde på 0,0393. Nollhypotesen förkastas till förmån för den alternativa hypotesen. Genom att studera svarsfördelningarna i kapitel 5.2.1.1 kan vi alltså konstatera att C-studenterna i större utsträckning än A-studenterna överlag anser att kurslitteratur på engelska ger ett mer vetenskapligt intryck.

Fråga 5: Kurslitteraturens språk påverkar faktainläringen.

Testet är signifikant med ett p-värde på 0,0008. Nollhypotesen förkastas till förmån för den alternativa hypotesen. Genom att studera svarsfördelningarna kan vi konstatera att kurslitteraturens språk påverkar A-studenterna i större skala än C-studenterna.

Fråga 6: Genom att läsa kurslitteratur på engelska får studenten bästa möjliga kunskap inom det ekonomiska ämnet den studerar.

Testet är inte signifikant med ett p-värde på 0,2376. Nollhypotesen förkastas inte. Detta innebär att åsikterna inte skiljer sig mellan A-studenter och C-studenter.

Fråga 7: Genom att läsa kurslitteratur på engelska blir studenten bättre på engelska.

Testet är signifikant med ett p-värde på 0,0124. Nollhypotesen förkastas till förmån för den alternativa hypotesen. Genom att studera svarsfördelningen kan vi konstatera att C-studenterna överlag håller med påståendet i större utsträckning än vad A-studenterna gör.

Fråga 8: Studenten blir bättre på att diskutera på engelska kring det ekonomiska ämne den studerar om kurslitteraturen är på engelska.

Testet är signifikant med ett p-värde på 0,0038. Nollhypotesen förkastas till förmån för den alternativa hypotesen. Genom att studera svarsfördelningen kan vi konstatera att C-studenterna håller med påståendet i högre grad än A-studenterna.

Redovisning av statistiska uträkningar för A-, C-studenter och lärares svarsfördelningar för enkätens del 2

För dessa frågor har Kruskal-Wallis test använts vilket har presenteras utförligt i inledningen till den här bilagan.

Fråga 4: Kurslitteratur på engelska ger ett mer vetenskapligt intryck.

Tabell 10. Kruskal-Wallis Test on Attityd fråga 4

Grupp	N	Median	Ave Rank	Z
A	62	3,000	83,3	-0,82
C	72	3,500	99,5	2,64
L	40	2,500	72,5	-2,15
Totalt	174		87,5	

H = 8,09 DF = 2 P = 0,018

H = 8,67 DF = 2 P = 0,013 (adjusted for ties)

Testet är signifikant vilket innebär att vi förkastar nollhypotesen till förmån för den alternativa hypotesen – populationsmedianerna är inte lika. Detta tyder på att attityderna skiljer sig mellan grupperna. Studerar vi de genomsnittliga rangsummorna för respektive grupp ser vi att C-studenterna verkar vara dem som mest håller med påståendet medan lärarna är dem som minst håller med påståendet.

Fråga 5: Kurslitteraturens språk påverkar faktainläringen.¹

Tabell 11. Kruskal-Wallis Test on Attityd fråga 5

Grupp	N	Median	Ave Rank	Z
A	63	4,000	99,2	2,53
C	72	4,000	71,0	-3,47
L	37	4,000	95,2	1,19
Totalt	172		86,5	

H = 12,19 DF = 2 P = 0,002

H = 13,63 DF = 2 P = 0,001 (adjusted for ties)

---

¹ Lärarnas fråga 5: Kurslitteraturens språk påverkar faktainläringen för studenten

Testet är signifikant vilket innebär att nollhypotesen förkastas till förmån för den alternativa hypotesen – populationsmedianerna är inte lika. Detta tyder på att attityderna skiljer sig mellan grupperna. Studerar vi rangsummorna ser vi att C-studenterna anser i minst grad att kurslitteraturens språk påverkar faktainläringen.

Fråga 6: Genom att läsa kurslitteratur på engelska får studenten bästa möjliga kunskap inom det ekonomiska ämne den studerar.

Tabell 12. Kruskal-Wallis Test on Attityd fråga 6

Grupp	N	Median	Ave Rank	Z
A	63	3,000	80,2	-1,53
C	72	3,000	90,0	0,43
L	40	3,000	96,8	1,25
Totalt	175		88,0	

H = 2,82 DF = 2 P = 0,244

H = 3,07 DF = 2 P = 0,215 (adjusted for ties)

Testet är inte signifikant vilket innebär att nollhypotesen, att de tre populationsmedianerna är lika, fortfarande gäller. De tre grupperna har alltså liknande åsikter för påståendet i fråga 6.

Fråga 7: Genom att läsa kurslitteratur på engelska blir studenten bättre på engelska.

Tabell 13. Kruskal-Wallis Test on Attityd fråga 7

Grupp	N	Median	Ave Rank	Z
A	63	4,000	75,5	-2,45
C	72	5,000	95,2	1,57
L	40	5,000	94,8	0,96
Totalt	175		88,0	

H = 6,02 DF = 2 P = 0,049

H = 8,15 DF = 2 P = 0,017 (adjusted for ties)

Testet är signifikant vilket innebär att nollhypotesen förkastas till förmån för den alternativa hypotesen – populationsmedianerna är inte lika. Detta tyder på att attityderna skiljer sig mellan grupperna. Studerar vi rangsummorna ser vi att A-studenterna inte håller med påståendet i lika hög grad som C-studenter och lärare.

Fråga 8: Studenten blir bättre på att diskutera på engelska kring det ekonomiska ämne den studerar om kurslitteraturen är på engelska.

Tabell 14. Kruskal-Wallis Test on Attityd fråga 7

Grupp	N	Median	Ave Rank	Z
A	63	4,000	71,6	-3,14
C	72	5,000	95,1	1,66
L	39	5,000	99,3	1,66
Totalt	174		87,5	

H = 10,04 DF = 2 P = 0,007

H = 11,62 DF = 2 P = 0,003 (adjusted for ties)

Testet är signifikant vilket innebär att nollhypotesen förkastas till förmån för den alternativa hypotesen – populationsmedianerna är inte lika. Detta tyder på att attityderna skiljer sig mellan grupperna. Studerar vi rangsummorna ser vi att A-studenterna skiljer sig jämfört med C-studenter och lärare.

Redovisning av statistiska uträkningar för A-, C-studenter och lärares svarsfördelningar för enkätens del 4

För dessa frågor har antingen Kruskal-Wallis test eller Mann-Whitney U test använts vilket har presenteras utförligt i tidigare delar i denna bilagan.

Fråga A: Ekonomstudenterna på A-nivå vill ha en högre grad av kurslitteratur på engelska i kurserna.

Tabell 15. Kruskal-Wallis Test on Fråga A

Grupp	N	Median	Ave Rank	Z
A	63	2,000	76,0	-1,20
C	71	2,000	90,4	2,14
L	28	2,000	71,4	-1,26
Totalt	162		81,5	

H = 4,74 DF = 2 P = 0,093

H = 5,21 DF = 2 P = 0,074 (adjusted for ties)

Testet är inte signifikant vilket innebär att nollhypotesen, att de tre populationsmedianerna är lika, fortfarande gäller. De tre grupperna har alltså liknande åsikter för påståendet i fråga A.

Fråga B: Ekonomstudenterna på C-nivå vill ha en högre grad av kurslitteratur på engelska i kurserna.

Tabell 16. Kruskal-Wallis Test on Fråga B

Grupp	N	Median	Ave Rank	Z
A	60	3,000	90,2	2,04
C	71	3,000	77,9	-0,63
L	29	3,000	66,9	-1,75
Totalt	160		80,5	

H = 5,34 DF = 2 P = 0,069

H = 5,96 DF = 2 P = 0,051 (adjusted for ties)

Testet är inte signifikant vilket innebär att nollhypotesen, att de tre populationsmedianerna är lika, fortfarande gäller. De tre grupperna har alltså liknande åsikter för påståendet i fråga B.

Fråga C: Personalen på företagsekonomiska institutionen vill ha en högre grad av kurslitteratur på engelska i kurserna.

Tabell 17. Kruskal-Wallis Test on Fråga C

Grupp	N	Median	Ave Rank	Z
A	60	3,000	85,5	0,71
C	71	3,000	83,6	0,37
L	32	3,000	72,0	-1,33
Totalt	163		82,0	

H = 1,83 DF = 2 P = 0,401

H = 2,21 DF = 2 P = 0,331 (adjusted for ties)

Testet är inte signifikant vilket innebär att nollhypotesen, att de tre populationsmedianerna är lika, fortfarande gäller. De tre grupperna har alltså liknande åsikter för påståendet i fråga C.

Fråga D: Överlag vill A-studenterna ha en så stor del av kurslitteraturen på engelska som möjligt.

Testet är signifikant med ett p-värde på 0,0308. Nollhypotesen, att populationsmedianerna är lika, förkastas alltså till förmån för den alternativa hypotesen, att populationsmedianerna inte är lika. Genom att studera svarsfördelningarna i bilaga 4 kan vi konstatera att lärarna är av uppfattningen att A-studenterna vill ha en lägre grad av kurslitteratur på engelska än vad A-studenterna vill.

Fråga E: Överlag tycker A-studenterna att det är ett problem att mycket av kurslitteraturen är på engelska.

Testet är inte signifikant med ett p-värde på 0,4452. Nollhypotesen förkastas alltså inte. Resultatet tyder på att åsikterna inte skiljer sig mellan A-studenter och lärare i den här frågan.

Fråga F: Överlag vill C-studenterna ha en så stor del av kurslitteraturen på engelska som möjligt.

Testet är inte signifikant med ett p-värde på 0,7481. Nollhypotesen förkastas alltså inte. Resultatet tyder på att åsikterna inte skiljer sig mellan C-studenter och lärare i den här frågan.

Fråga G: Överlag tycker C-studenterna att det är ett problem att mycket av kurslitteraturen är på engelska.

Testet är inte signifikant med ett p-värde på 0,7039. Nollhypotesen förkastas alltså inte. Resultatet tyder på att åsikterna inte skiljer sig mellan C-studenter och lärare i den här frågan.